

Çocuklar için Dünya Klasikleri-5

SİYAH LÂLE

ALEXANDRE DUMAS

SİYAH LÂLE

ÇOCUKLAR İÇİN DÜNYA KLASİKLERİ-5

SIYAH LÂLE

Alexandre DUMAS

Hazırlayan
Tarık Behram AKIN

SİYAH LÂLE
Çocuklar İçin Dünya Klasikleri - 5

Copyright © Gonca Yayınları, 2010

*Bu eserin tüm yayın hakları Işık Yayıncılık Ticaret A.Ş.'ne aittir.
Eserde yer alan metin ve resimlerin Işık Yayıncılık Ticaret A.Ş.'nin önceden
yazılı izni olmaksızın, elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt
sistemi ile çoğaltılması, yayımlanması ve depolanması yasaktır.*

Editör
Erol ERGÜN

Görsel Yönetmen
Engin ÇİFTÇİ

Resimleyen
Murat BİNGÖL

Sayfa Düzeni
Bekir YILDIZ

Kapak
Nurdoğan ÇAKMAKÇI

ISBN
978-605-4189-82-3

Yayın Numarası
277

Basım Yeri ve Yılı
Görsel Dizaın Ofset Matbaacılık Tic.Ltd.Şti.
Deposite İş Merkezi A 5 Blok Kat: 4 No: 405
İkitelli OSB Başakşehir / İstanbul
Tel: 0212 671 91 00 Pbx
www.gdofset.com
Ocak 2010

Genel Dağıtım
Gökkuşuğı Pazarlama ve Dağıtım
Merkez Mah. Soğuksu Cad. No: 31 Tek-Er İş Merkezi
Mahmurbey / İSTANBUL
Tel: (0212) 410 50 60 Faks: (0212) 445 84 64

Gonca Yayınları
Kısıklı Mahallesi Meltem Sokak No: 5
34676 Üsküdar / İSTANBUL
Tel: (0216) 318 42 88 Faks: (0216) 318 52 20
www.goncadergisi.com

SİYAH LÂLE

Cornelius Van Baerle, Hollanda'nın Dort kasabasını mesken tutmuş, kendi hâlinde genç ve mutlu bir adamdı. Oldukça varlıklı bir aileye mensup olan Cornelius'un babası, hayatını ticaretle kazanmış bir tüccardı. Bu dünyaya vedâ etmeye hazırlandığı günlerden birinde oğlunu son nasihatlerini vermek üzere yanına çağıran ihtiyar, ona şunları öğütlüyordu: "Sen sen ol, tıp eğitimiyle doktorlukla uğraşma. Benim gibi ticaretle ilgilen. Ömrünü doktorluk törpüsüyle zedeleme. Hele politikaya hiç bulaşma. Dertsiz başına dert arama. Sana bıraktığım servet dört başı mamur bir hayat sürmen için yeter de artar bile. Yerinde olsam ömrümü yiyip içerek, kalan zamanımı da gezerek değerlendirirdim."

Cornelius, babasının vefatından sonra, onun tecrübelerini yabana atmak yerine, sözünü tutmayı tercih etti. Artık zamanını çeşit çeşit lâleler yetiştirmek için harcıyordu. Harcadığı bu emekler boşa gitmiyor olacaktı ki Cornelius kısa zamanda üç farklı tür lâle yetiştirmekte usta olmuştu. Size garip gelebilir ama bu uğraş, Cornelius'un yaşadığı zamanlarda bütün Hollandalılar için vazgeçilmez bir zevkti. Öyle ki ülkenin yöneticileri lâle yetiştirenler için müsâbakalar tertip ediyor, en güzel çiçekleri yetiştirenleri mükâfatlandırıyorlardı.

Cornelius'un yan komşusu da lâle yetiştiriciliğine gönül vermiş kimselerdendi. Ama iş gönül vermekle bitmiyordu. Isaac Boxtel, Cornelius'a nazaran oldukça câhildi. Belki de sırf bu sebepten bahçesinde yetiştirmek için uğraştığı lâlelerden istediği verimi alamıyordu. Bahçe duvarının diğer tarafında çeşit çeşit lâlelerin yetiştigiğine şahit olan Isaac, günden güne bileniyor içten içe Cornelius'a kıskançlıkla kin arası duygular besliyordu. Hemen her gün Cornelius'un bahçesine bakarak iç geçiriyordu. Bu kıskançlık zamanla tehlikeli boyutlara tırmanıyordu.

Isaac, bir gün komşusunu daha iyi gözleyebilmek için teleskop alıyor, diğer gün iki kediye kuyruklarından bağlayarak Cornelius'un bahçesine atıyordu.

Bu türlü sataşmaların kim tarafından ve niçin yapıldığına akıl sır erdiremeyen Cornelius, çareyi bahçeye bir bekçi tutmakta buldu. Bekçiyle birlikte bahçesini daha iyi koruduğunu düşünmeye başlayan Cornelius, ülke prensinin lekesiz lâle yetiştirme yarışmasına iyice odaklanmıştı. Nasıl odaklanmasındı ki? Prens, simsiyah ve lekesiz bir lâle yetiştirene tam yüz bin altın vereceğini ilan etmişti.

Cornelius, müthiş bir istek ve zevkle kendisini siyah lâleyi yetiştirmeye adanmıştı. Sırasıyla önce kırmızı, daha sonra fes rengi lâleler yetiştirdi. Derken kahverengi ve bir yıl sonra siyaha oldukça yakın bir renk elde etti.

Prensın müsâbakasına katılmak isteyen Cornelius değildi sadece. Kıskanç komşusu Isaac da gece gündüz siyah ve lekesiz bir lâle yetiştirmek için didiniyordu. Lâkin o bu konuda Cornelius kadar başarılı değildi. Bütün çabalarının neticesi olarak elde ettiği lâle kırmızıyla turuncu arası bir

renge sahipti. Bu sonuç karşısında çileden çıkan Isaac, lekesiz bir siyah lâle yetiştirme hevesinden vazgeçmişti. Artık tek düşüncesi Cornelius'un yetiştirmek için uğraştığı lâleleri gözetlemek olmuştu. Gözetledikçe hırsı artıyor, hırsı arttıkça kinden köpürüyordu.

Kıskançlığını frenleyemediği günlerden birinde Isaac geri dönüşü olmayan bir yola girdi. Cornelius'a hiç de alâkası olmadığı hâlde bir iftira attı. Söz konusu iftirayı bir mektup şeklinde kaleme alan Isaac komşusunu devlete şikâyet etti. Şikâyeti dikkate alan idareciler Cornelius'u apar topar evinden alıp nezârete götürdüler. Sorgusuz sualsiz hapse mahkum edilen Cornelius, cezasını çekmek üzere başkent Le Havre'ye götürüldü.

Olup bitenleri bahçesinden teleskopuyla izleyen Isaac, Cornelius'un gitmesinin ardından bahçesindeki lâleleri ele geçirebileceğini düşünüyordu. Kendisini buna o kadar inandırmıştı ki artık prensin vereceği yüz bin altınlık mükâfatı alacağından adı gibi emindi.

Cornelius'un gittiği günün akşamı sevinçten içi içine sığmayan Isaac günün iyice batmasını bekledi. Güneş ışıklarını yeryüzünden çekip ortalık zifiri

karanlık olunca, etrafın sessizliğini fırsat bilen Isaac eline bir lâmba alarak yan bahçeye atladı.

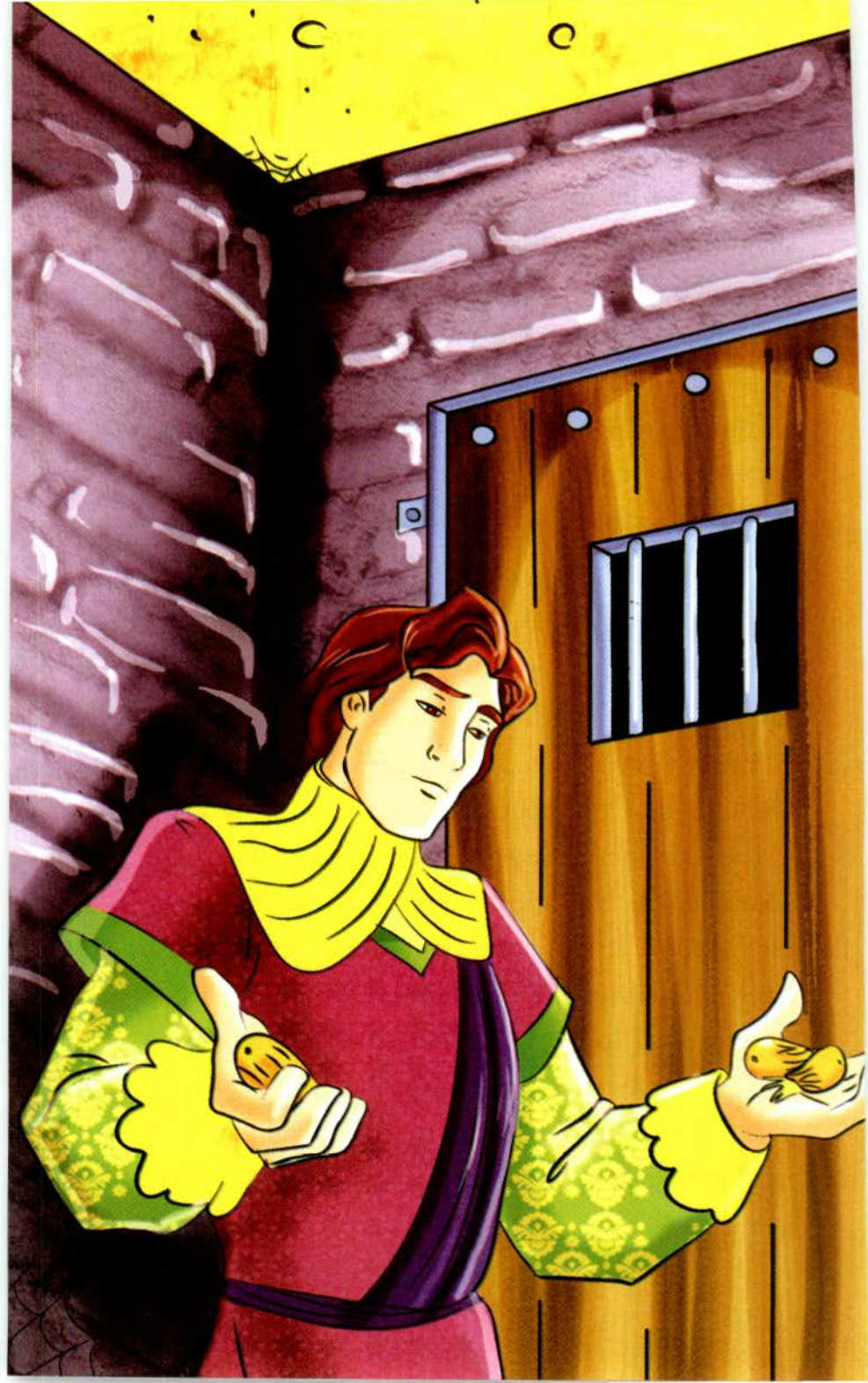
Teleskopla takip ettiği günlerden kapıların kilitli olduğunu bilen Isaac camlardan birini aralayarak içeri girdi. Lâle soğanlarının bulunduğu depoya girdi. Her köşede lâle soğanlarını ve fiderlerini aradı ama bulamadı. Başından aşağı kaynar sular dökülen Isaac'ın hayâlleri yerle bir oldu. Neden sonra, Cornelius'un yetiştirdiği lâle soğanlarını yanında götürmüş olabileceğini düşündü. Düşündükçe kahroldu. Sonunda ne pahasına olursa olsun o fiderleri ele geçirmek için Cornelius'un peşine düşerek hapsediği Le Havre kentine gitmeye karar verdi.

* * *

Karanlığın şehrin üstüne çöktüğü bir gece yarısı Le Havre Cezaevinin önünde bir araba durdu. Arabadan askerler tarafından indirilen Cornelius'tan başkası değildi. Yaka paça cezaevinden içeri sürüklenen Cornelius'u iteleyen subay önlerindeki cezaevi görevlisine, "Dö Wittelerin yanına sıkı bir dost getirdim." dedi. Cezaevi görevlisi kaba ve acımasız bir kahkahayla karışık, "Oh! Ne âlâ. Desene koğuş şenlenecek." cevabını verdi.

Bütün bunlar olurken Cornelius içini ısıtan iki çift gözün izini sürüyordu. Titrek ışıkla belli belirsiz görünen ay parçası bir yüze ait olan bu gözler, az evvel bağırان gardiyanın kızına aitti. Elinde tuttuğu fenerin ışıkları yüzünde dalgalanıyor, saman sarısı saçlarına büyölü bir masal havası veriyordu. Görünüşü öylesine mâsumdu ki, Cornelius az sonra cezaevine gireceğı için üzüleceğı yerde bu mâsum çehreyle karşılaştığı için sevinliyordu.

Cornelius'un cezaeviyle ilgili ilk hatırası bunlardan ibâretti. İçeri girer girmez günün yorgunluğunu kendini attığı tahta sedirin üstünde çıkarmaya çalıştı. Gözlerini yegane ışık kaynağı olan pencereye dikti. Gün ağarına kadar yaptığı tek şeydi bu. Günün ağardığını pencereden süzölen huzmelerin koğuşunda meydana getirdiğı dalgalanmaları fark edince anladı. Yerinden doğrulup pencereye doğru bir iki adım attı. Avlunun köşesindeki darağacında belli belirsiz iki beden in sallandığını gördü. Gözlerini iri iri açıp dikkatlice bakınca bunların babasının yakın arkadaşlarından başkası olmadığını fark etti. Koğuşun duvarlarında yankılanarak gardiyanı uyaran çığlık işte bu görüntüden sonra geldi.

– Nedir bu gürültü, daha yeni gün doğuyor.

Cornelius, kirece kesmiş yüzüyle cesetleri işaret etti...

Gardiyan:

– Ha, dedi. Bundan mı korktun? İşte halk ihtilaline inananların sonu budur. Hükümeti devirmek isteyen vatan hainlerini biz işte böyle cezalandırırız.

Gardiyan kapıyı çarpıp çıktığında Cornelius çoktan bayılmıştı. Kendine geldiğinde epey uzun bir süre geçmişti. Neden sonra elleri ceplerinde dolandı. Evinden apar topar derdest edilirken bu soğanları yanına almayı akıl ettiği için yüzüne kendisini kutlayan bir gülümseme yayıldı. Soğanları cebinden çıkardı ve uzun süre inceledi. İnceledikçe yüzündeki tebessümün yerini kaygı çizgileri aldı. Bütün gayreti boşa gitmişti. Bir avuç toprağın bir demet ışığın olmadığı bu zindanda lâle soğanları da kendisi gibi çürüyüp gidecekti. Suya hasret bu zindanda siyah ve lekesiz bir lâle yetiştirmenin imkânı yoktu. Aylardır beslediği bütün ümitler zindanın demir parmaklıklarının arasında bir bir eriyordu.

Akşama doğru Gardiyan Gryphus, Cornelius'un çorbasını getirirken düşüp yüzükoyun yere serildi. Düşmenin şiddetiyle kolunu kırmıştı. Vücuduna yayılan acı, yüzünden okunabiliyordu. Cornelius, kaçmak için değerlendirebileceği bu fırsatı gardiyanı tedâvi etmek için kullandı. Yarıda bıraktığı tıp eğitimi kolu kırık bir hastayı tedâvi etmek için fazlasıyla yeterliydi. Hemen koşarak Gryphus'a yardım etti. Sırtından tutarak onu doğrulttu. O esnada babasının feryadına kulak vererek koşup gelen Rosa'yı fark etti. Cornelius, "Babanız düşüp kolunu kırdı." dedikten sonra onu kaldırmaya çalıştığını ima etti. Böylelikle Rosa'nın zihnine üşüşen farklı ihtimalleri peşinen çürütmüş oluyordu.

İlk şaşkınlığını üzerinden atan Rosa,

– Sağ olun, dedi. Yoksa siz doktor musunuz?

– Evet, tıp okudum, sanırım babanıza yardım edebilirim.

Tutukluyla kızının arasında geçen konuşmalara kulak misafiri olan Gryphus acıyla inleyerek,

– Öyleyse kolumu iyileştirebilirsiniz.

– Evet, bana bir tahta parçasıyla sargı bezi getirirseniz kâfi.

Cornelius adamı Rosa'nın yardımıyla kaldırarak döşeğe oturttu. Ardından Rosa, Cornelius'un istediklerini temin edebilmek için hızla koştu. Çektiği acıdan dolayı avazı çıktığı kadar bağırarak Gryphus, Cornelius'un kemikleri yerine oturtma uğraşı esnasında bayılmıştı.

Babası için bunca iyiliği yapan Cornelius'a teşekkür etmek isteyen Rosa,

– Bu iyiliğinize karşılık bir şeyler yapmak isterim, dedi. Yarın sabah yargılanacaksınız. İyisi mi babam ayılmadan evvel buradan kaçın.

Cornelius, Rosanın bu teklifini kabul etmedi. Kaçıp giderse genç kızın başının derde gireceğini düşünüyordu.

– Olmaz, dedi. Benim yüzümden sizin başınız derde girer. Hem benim suçum yok ki. Yargılanmaktan korkmuyorum. Nasıl olsa beni serbest bırakırlar.

– Lütfen yavaş konuşun, babam benim mahkumlarla konuşmamı yasakladı.

Cornelius, iki kelâm edeceği bir dost bulmanın sevinciyle,

– Burada kalırsam yine benimle konuşmaya gelir misin, diye sordu.

Başını önüne eğen Rosa'nın sessizliği teklifi kabul ettiği mânâsına geliyordu.

Rosa'nın cümlesinin bittiği anda kendine gelen gardiyan gözlerini karşısındakilere dikerek,

– Neler konuşuyordunuz, diye sordu.

– Doktor Cornelius, kıpırdamanın sana zararı olacağını söylüyor baba, dedi Rosa.

– Öyle mi? O hâlde ben de sana mahkumlarla konuşmanın senin için zararlı olacağını söyleyeyim, diyerek homurdandı gardiyan.

Cornelius ertesi sabah hâkimlerin önüne çıktı. Onu sorguya çektikten sonra yine cezaevine yolladılar. Aradan yarım saat geçmemişti ki, bir subay, cezaevine geldi. Rosa, ağlayarak tutuklunun kapısını açtı. Babası yatmak zorunda kaldığından Cornelius'a Rosa hizmet ediyordu. Subay, hâkimlerin kararını okudu: “Mahkûmun kafası kesilecek.!”

Cornelius karara şaşırılmıştı ama hiç korkmamıştı. Hatta kendisine son bir isteğinin olup olmadığını soran subaya sakın bir sesle,

– Hayır, yok, dedi. Sadece bir baba dostunun emanetini saklamanın bu kadar pahalıya patlayacağını düşünmemiştim. Kafamı ne zaman kesecekler?

Cornelius'un cesareti karşısında hayranlık duyan subay,

– Bugün, diye cevap verdi. Saat on ikide.

– Ya. Az önce saat onu gösteriyordu. Desenize fazla vaktim kalmadı.

Subayın dışarı çıkmasının ardından içeri giren Rosa, yanaklarına süzülen yaşları silerek,

– Ah efendimiz, diye yakındı.

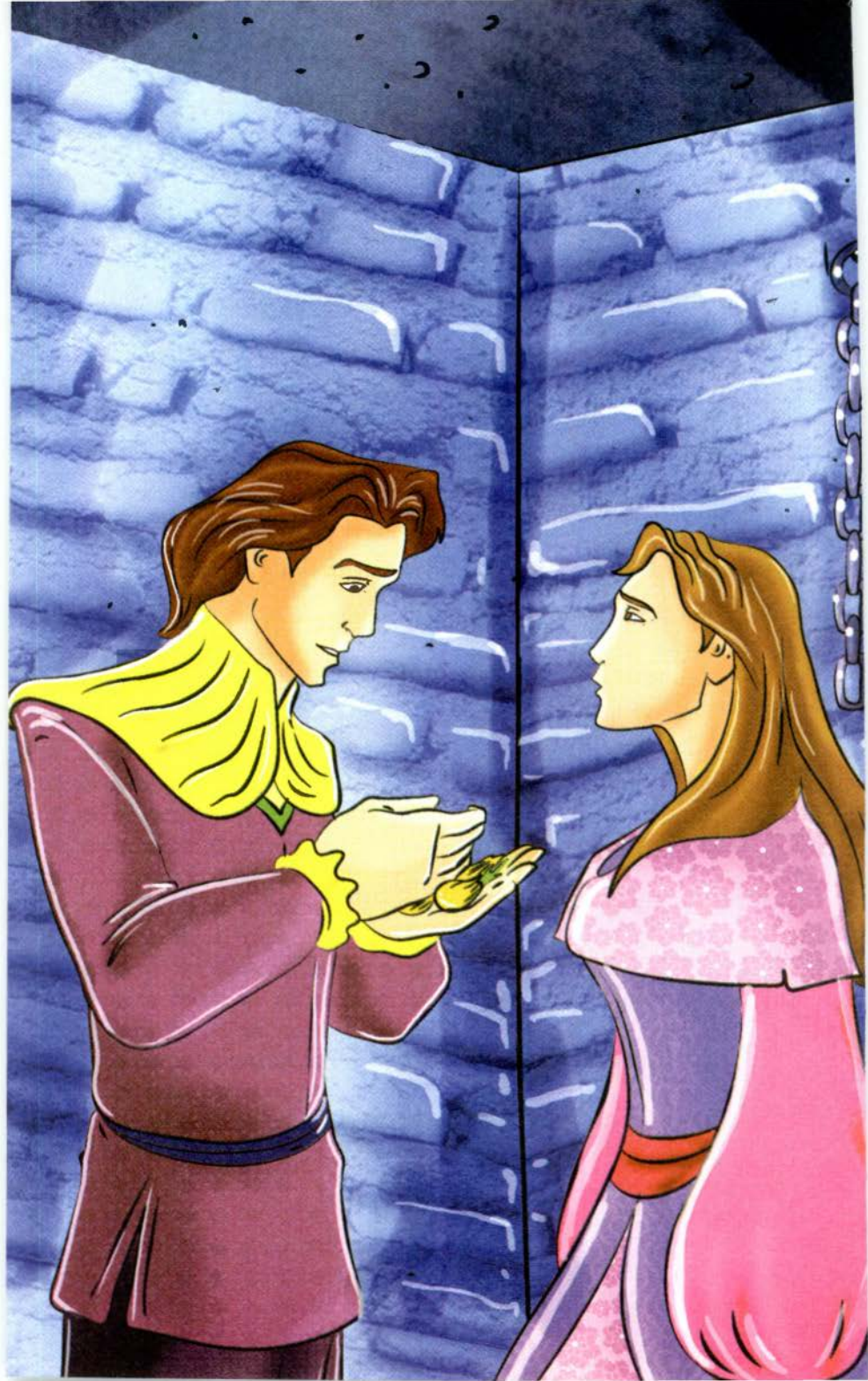
– Ağlama, dedi Cornelius. Derdin ne, belki bir çözüm buluruz.

Kızcağız önlüğüyle gözlerini silerek,

– Ben sizin için üzülüyorum, diye hıçkırdı. Bu genç yaşta ölmenize içim dayanamıyor, sizin için bir şey yapabilir miyim?

Cornelius'un yüzüne umut ışıkları üşüştü.

– Bana elini ver Rosa, dedi. Sana söyleyeceklerimle alay etmeyeceğine ve istediklerimi yapacağına yemin et.

– Sizin için ağladığımı görmüyor musunuz?
Nasıl alay ederim?

– Rosa, dedi. Şimdiye kadar ne yazık ki, senin gibi nazenin bir kıza rastlamamıştım. Artık çok geç, böyle konuşmaya hakkım yok biliyorum ama...

Tam o anda saatin gongları on biri işaret etti. Cornelius cebindeki lâle soğanlarının sarılı olduğu kâğıdı çıkartarak kıza uzattı.

– Bak, dinle Rosa, dedi. Şu son günlerde siyah lâleyi yetiştirme yöntemini bulmuştum. Bu siyah lâle için tam yüz bin altınlık bir ödül veriliyor. Ben bu soğanları sana bırakıyorum. Sana söyleyeceklerimi can kulağıyla dinle. Eğer siyah lâleyi sen yetiştirmeyi başarabilirsen, altınlar sana bir ömür yetebilir. Ancak söz ver bana; iyi ve dürüst bir gençle hayatını birleştireceksin. Senden tek isteğim bu. Bulduğun hayat arkadaşın seni en az benim lâleleri sevdiğim kadar sevmeli. Bunu unutma. Çünkü ancak o zaman hak ettiğin mutluluğu bulursun. Benim bu dünyada kimseciğim yok. Sırf şu iki gün içinde bana gösterdiğin yakınlık için bu parayı seve seve sana bırakabilirim. Lâleyi

yetiştirmeyi başarabilirsen, ki ben buna inanıyorum, ona benim ve senin adlarından oluşan bir isim vereceksin. Ona “Rosa Baerle Lâlesi” diyeceksin. Bu konuda söz vermeni istiyorum. Haydi şimdi bana bir kağıt ve kalem getir. Sana anlattıklarımı yazılı olarak da bırakayım sana.

Rosa, genç adama Dö Wittelerin kendisine hediye ettiğı kitabı getirdi. Cornelius kitabın ilk sayfasına şunları karaladı: *“Takvimlerin Ağustos’un yirmi beşini gösterdiği bu ölüm günümde, son isteğimi buraya yazıyorum. Lâle soğanlarımızı Rosa Gryphus’a bırakıyorum. Mayıs ayında bunlardan bir siyah lâle yetiştireceğinden eminim. Yüz bin altınlık ödöl Rosa’nın hakkı. Bütün bunların, karşılığı olarak sadece yetiştirilen lâleye “Rosa Baerle” adının verilmesini istiyorum. Rosa’ya uzun ve mutlu bir ömür dilerim. Cornelius Van Baerle.”*

Cornelius, yazdıklarını kıza okuduktan sonra bir kez daha sordu.

– Kabul ediyor musun Rosa?

Rosa, hıçkırıklardan boğuluyordu.

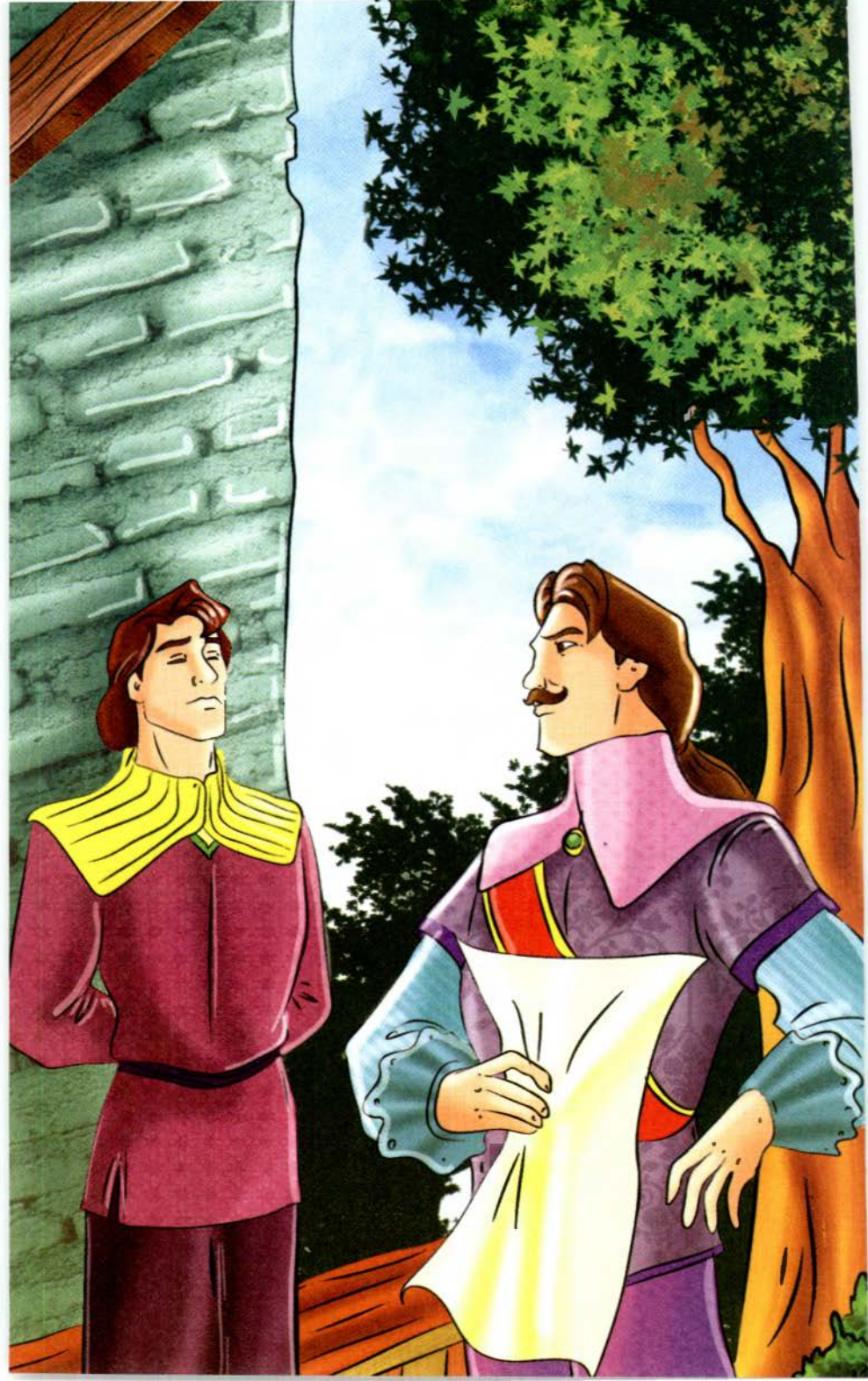
– Lâleyi istediğiniz gibi yetiştireceğim. Ama parayı istemem. Kimseyi sevmiyorum ve ölünceye

dek kimseyle evlenmeyeceğim. Soğanları verin, içiniz rahat olsun.

* * *

Hapishane avlusunu dolduran halk, bahçenin ortasına kurulmuş idam sehpasını izliyordu. Birden kalabalığı yararak idam sehpasına doğru gelen biri fark edildi. Gelen Isaac Boxtel'den başkası değildi. Komşusu ölüm sehpasında olan Isaac'ın hırsını ölüm bile kesememişti. Aklı fikri Cornelius'un yetiştirdiği lâle soğanlarındaydı. Sinsi bir planla cellada yaklaşarak, "Ben Cornelius'un çok yakın dostuyum. Öldükten sonra naşını bana teslim ederseniz size tam yüz altın veririm." dedi. Celladın gülümseyen yüzü teklifi kabul ettiğinin göstergesiydi. Lakin teklif edilen parayı idamdan önce istiyordu. Isaac parayı cellada verdi ve idamı rahat rahat izleyebileceği bir yere geçti.

Az ilerde, askerlerin ortasında kalabalığa doğru gelen Cornelius, bütün bakışları üzerine çekmişti. Kalabalığın ortasındaki mâsum duruşu, heyecanla bekleyenlerin tamamını üzüntüye gark etmişti. Manzara, en kalpsiz insanı bile etkileyecek kadar

acıklıydı. Topluluktan yükselen feryatla karışık bağrışmalar bunun en önemli ispatıydı.

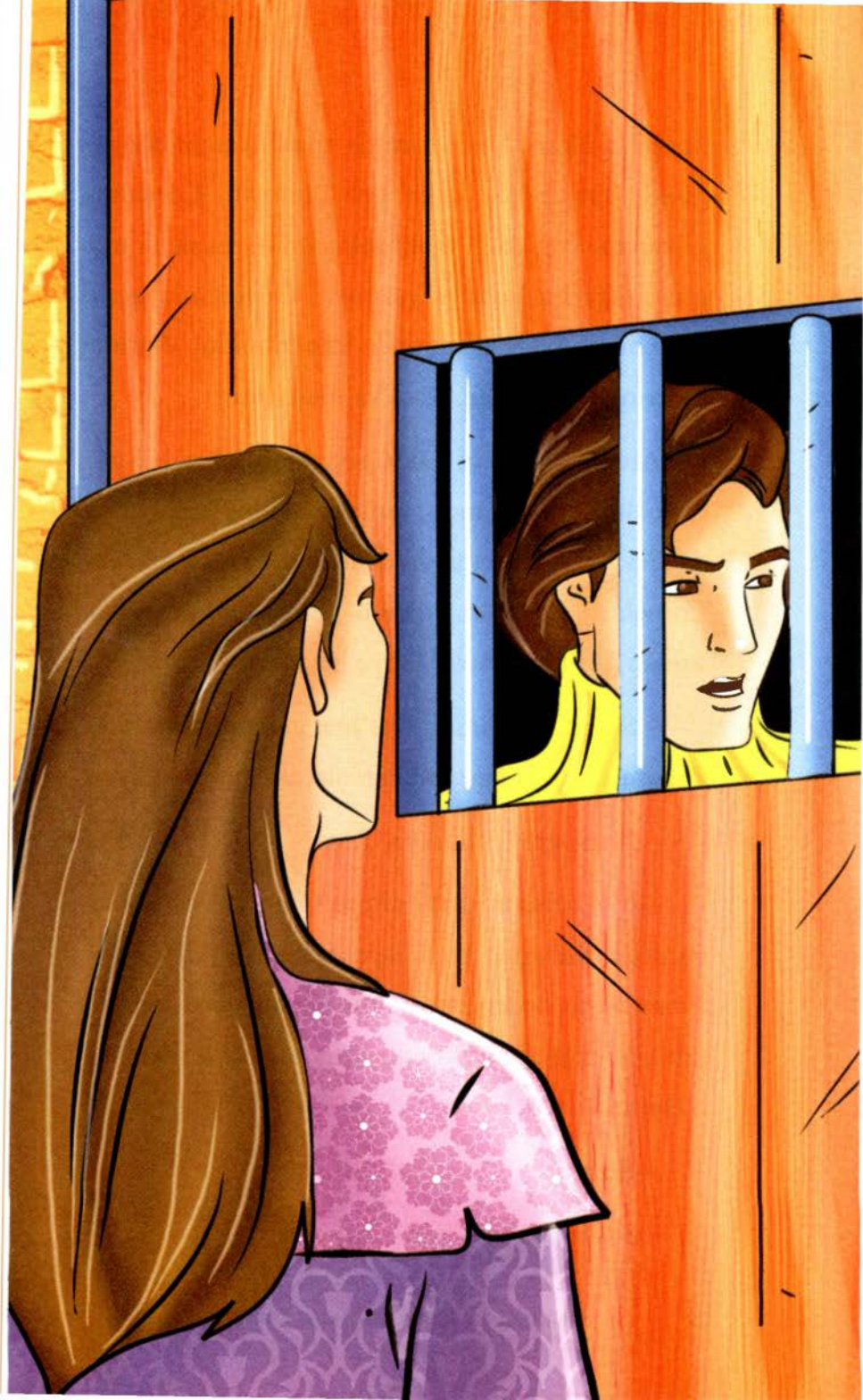
Cellat, Cornelius'u karşılamak istercesine, ona doğru birkaç adım attı. Ne var ki, Cornelius, ne önündeki idam sehpasını ne kalabalığın bağrışmalarını ne de az sonra ensesine inecek bıçağı düşünüyordu. Onun zihnini kurcalayan tek şey aylarca uğraşarak yetiştirdiği soğanların hayâl ettiği siyah lâleyi filiz verip vermeyeceğiydi. Bir düşte gibi yürüdü, sehpanın basamaklarını tırmandı. Diz üstü çökerek bütün kalbiyle Allah'a dua etti. Isaac bu manzara karşısında bile için için seviniyor, biraz sonra siyah lâlenin soğanları benim olacak diye kıs kıs gülüyordu.

Cornelius başını tahtaya dayadı, cellat baltayı havaya kaldırdı. Cornelius, gözlerini kapatmış, ölümü bekliyordu. Son bir kez gözlerinin önünde Rosa'yı ve siyah lâleyi görür gibi oldu. Neden sonra birden bu hayâl zihninden uçup gitti. Ne olup bittiğini anlamadan kendisini yardımcı eller arasında bulmuştu. Herkes susmuş, askerlerden birinin okumaya başladığı fermanı dinlemeye koyulmuştu. Ferman Oranj prensine aitti.

Prens, Cornelius'u idam edilecek kadar suçlu bulmamış, ancak ömür boyu hapis cezası çekmesine kanaat getirmişti. Cornelius, buna çok sevindi. Birden hayâlinde siyah lâleyi Rosa'yla birlikte yetiştirebileceği canlandı. Lakin Cornelius, Hollanda'da başka zindanlar olduğunu aklına getirememişti. Prens'in emri, Cornelius'un Loevestein'deki kaleye hapsedilmesiydi. Bu karara sevinmeyen bir tek kişi vardı. O da verdiği yüz altının yerinde yeller esen Isaac Boxtel'di.

* * *

Loevestein'deki zindanda çilesini dolduran Cornelius'un zihnini tırmalayan iki şey vardı. Rosa ve lâleleri. Bu ikisini de ölünceye kadar göremeyeceğini düşünerek kahroluyordu. Gene bir sabah, penceresinin önünde kara kara düşünürken kentten gelip karşı dama konan güvercinleri gördü. Birden aklına parlak bir fikir geldi. Güvercinlerden birini yakalayabilirse ayağına bir kâğıt bağlayarak onu Dort'a yollayabilirdi. Sonra iki güvercin yakalayıp onları yumurtlatmayı tasarladı. Dort'a uçuracağı güvercinler, yumurtalarına kavuşmak için yeniden yanına döneceklerdi. Uzun uğraşlar neticesinde bu

hedefine ulaştı. Son seferinde ana güvercin döndüğünde ayağındaki kâğıt yok olmuştu. Cornelius, güvercine bağıladığı mektuplardan birini sadık uşığına, diğerini Rosa'ya yazmıştı. Güvercinin getirdiğı mektupları alan uşak kendininkini okumuş diğerini de sahibine, Rosa'ya ulaştırmıştı.

Aradan bir hayli vakit geçtikten sonra bir gün Cornelius, koğuşunda yankılanan bir sesle irkil-di. Ses Rosa'nın sesiydi. Kulaklarına inanamayan Cornelius, Rosa'nın yüzünü parmaklıkların arkasından görünce "Rosa!" diye haykırdı.

– Susun efendimiz, evet ben geldim, dedi Rosa. Babam yakında başgardıyan olacak, emir bekliyor.

– Nasıl geldin buraya, Rosa?

– Mektubunuzu alır almaz Oranj prensine başvurdum. Babamın bu kaleye atanmasını rica ettim. Prens bunu neden istediğimi bilemiyordu ama bu dileğimi kabul etti. Belki bundan böyle her gün birbirimizi görebiliriz.

– Rosa...

– Susun, babam göründü.

Gardiyan Gryphus merdivenlerden çıkıyordu. Cornelius'un hücreğine gelen gardiyan çok şaşır-mıştı.

– Seni burada bulacağım hiç aklıma gelmezdi, dedi. Bundan böyle yeni gardiyanın benim. Kolu-mu iyileştirdiğin için sana daha iyi muamele edece-ğimi sanma, siz tutukluları iyi bilirim. Kaçmaktan başka bir şey düşünmezsiniz.

O esnada Gardiyan Gryphus pencereye konan güvercinleri gördü.

– Bunlar da ne, diye bağırdı.

– Benim beslediğim güvercinler, diye cevap verdi Cornelius.

– Olmaz, buna izin veremem!

Gardiyan Gryphus, başını pencereden dışarı uzattı. O sırada dışarıda bekleyen Rosa, Cornelius'un koluna dokundu ve kısık bir sesle, akşamın doku-zunda yine geleceğini fısıldadı. Saat tam dokuzu vururken Rosa kapıda göründü.

– İşte geldim, dedi. Babam yemekten sonra bu saatte hep uyur. Her gece aynı saatte gelebilirim.

Soğanlarınızı da beraberimde getirdim. Yazdıklarınızı okuyamadım ama lâle soğanlarını istediğinizi anladım.

Genç kız soğanları uzattı.

– Bak Rosa, dedi. Soğanların üçünü de aynı yerde saklamak doğru olmaz. Dikkatli davranmalıyız. Ayrı ayrı yerlere dikmeliyiz soğanları. Böylece birinin başına bir iş gelirse diğerlerini deneme fırsatımız olur. Yakınlarda bir bahçe var mı?

– Kalenin çevresinde çok güzel bir bahçe var.

– Bana oradan azıcık toprak ve bir saksı getir. Sen soğanını bahçeye dik. Benimkini burada saksıda yetiştireceğim. Üçüncü soğanı sıkı sıkı koru. Rosa, o bizim son kozumuz. Ama bir yığın tehlike var. Soğanları, farelerden, fideleri kıracak kedilerden ve özellikle onları çalmak isteyen insanlardan korumamız gerekecek. Bir altın için hırsızlığı göze alan insan, yüz bin altını ele geçirmek için neler yapmaz?

Ertesi gün Rosa elinde bir saksı ile çıkageldi. Yanında getirdiklerini uzattığı Cornelius, lâle soğanını dikkatle içi toprakla dolu saksıya yerleştirdi. Artık her akşam Rosa'yla Cornelius bir araya

geliyor uzun sohbetler ediyordu. Cornelius, bu saadetin Gardiyan Gryphus'un tayininin bir başka hapisaneyeye çıkmasıyla bozulmasından endişe ediyordu. Bir akşam bu kuşkusundan Rosa'ya söz etti. Böyle olduğu takdirde ona yazarak hasret giderebilirdi. Ancak Rosa okuma bilmiyordu. Cornelius, Rosa'ya okuma öğretmeye karar verdi. Hiç vakit kaybetmeden derslere başladılar. Cornelius içeride, Rosa kapının dışında saatlerce okuma dersleri yapıyorlardı.

Rosa çok kısa bir zamanda okumayı öğrendi. Oldukça akıllı bir kızdı. Demir parmaklıkların arasından Cornelius bir değnek yardımıyla harfleri, kelimeleri işaretliyor, Rosa da işaretlenenleri okumaya çalışıyordu.

Rosa bir akşam her zamankinden yarım saat daha geç geldi.

– Bana darılmayın, diyerek Cornelius'tan özür diledi. Babamın eski bir tanıdığı geldi. Kaleyi gezmek istedi. Babam tuhaf hikâyeler anlatarak onu güldürüyor ve o da babama bol bol para veriyor.

– Onun hakkında başka bildiğin yok mu, diye sordu Cornelius. Sakın bir hükümet görevlisi

olmasın? Mahkumlar hakkında bilgi toplamak isteyen gizli bir ajan filan? Belki de beni gözetlemeye gelmiştir?

– Yoo, sanmam. Aslında ben bu adamı La Harve’de görmüştüm. Sizin cezaevinden idama gittiğiniz gün gelmişti. O zaman sizi görmek istediğini söylemişti. Oysa bu kez sizi tanımadığını söyledi babama. Sakın sizin eski bir dostunuz olmasın?

– Sanmam. Benim köşkteki emektar uşağımdan başka dostum yok.

– Dün akşam soğanınızı dikmek için uygun bir yer arıyordum, arkamdan bir gölgenin geçtiğini gördüm, o adamdı. Beni gözetliyordu.

– Ya, demek sana âşık? Genç, yakışıklı biri mi?

– Yo, diye bağırdı Rosa. Aslında çok suratsız ve kel, üstelik en azından elli yaşında vardır. Adı da Jakop Gisel.

– Böyle birini tanımıyorum.

– Lâleniz nasıl, büyüyor mu?

– Evet, bu sabah filizlendiğini gördüm. Çok umutluyum.

– Ben soğanımı ne zaman dikeyim?

– Daha dikme, ben sana zamanını söylerim. Ama lâlelerden kimseye söz etme, bir sır olarak kalsın aramızda. Üçüncü de sende değil mi?

– Evet, sardığınız kâğıtla birlikte saklıyorum. Elbiselerimin arasına sakladım onu. Şimdi gitmem lazım. Galiba babam geliyor.

Rosa aceleyle koştu. Fakat etrafta kimsecikler yoktu. O akşamdan sonra Gardiyan Gryphus olur olmaz saatlerde Cornelius'un odasını yoklar olmuştı. Çatkapı çıkıp geliyor, Cornelius'u kontrol ediyordu. Yine böyle bir gün Cornelius'u lâlesini sularken yakaladı. Saksıyı aldığı gibi yere vurdu. Saksı paramparça olmuştı. Bununla yetinmeyen gardiyan lâle soğanını ayak topuğuyla ezdi. Cornelius, deliye dönmüştü, yerdeki saksıyı kaptı, tam gardiyanın kafasına fırlatacağı ki, dışarıdan babasına seslenen Rosa'nın sesini duydu. Adam hırsla kızına,

– Burada ne işin var, diye çıkıştı.

Cornelius, “Oh canım lâlem!” diye ezik soğanı yerden almıştı. Rosa, babasının uzaklaşmasından yararlanarak kısık bir sesle:

– Öbür soğanı yarın dikeceğim, diye fısıldadı.

Merdivende bir gürültü duyuldu. Rosa babasına,

– Bay Jakop geliyor baba, dedi. Seninle görüşmek istiyor.

– Geliyorum, dedi Gryphus. Önce sen git Rosa, beklemesini söyle.

Odanın kapısı hızla kapandı. Cornelius'un umutları parçalanmış, yere serilmişti. Akşam saatlerinde gelen Rosa:

– Babam bundan böyle istediğiniz kadar lâle yetiştirebileceğinizi söyledi. Asla karışmayacakmış, dedi.

Cornelius şaşırmıştı.

– Fikrini neden değiştirdi?

Dostu şu Bay Jakop ona çok kızdı. Soğanın parçalandığını duyunca küplere bindi, babama bağırды. Ona bir cinayet işlemek kadar büyük bir hata yaptığını, bir lâle soğanının ezilmeyeceğini anlattı, öylesine kızmıştı ki, babama vurmasından korktum. Daha sonra adam, bana dönerek sizde başka soğan olup olmadığını sordu. Ben kendisine cevap vermedim. Jakop, bunu anlamamanın kolay olacağını söyledi. Lâle yetiştiricilerinin daima üç soğan sakladıklarını anlattı. Babama sizin giysilerinizi aramasını tavsiye etti.

– Nasıl, üç soğanım olduğunu mu söyledi?
Bunu nasıl bilir?

Ben de şaşırdım, diye cevap verdi Rosa.

– Şu Jakop bir hırsız olmalı, belki de soğanlarımı çalmaya geldi. Geçen akşam bahçede soğanımı dikmek için çukur kazarken birisinin seni izlediğini söylemiştin ya, işte bu Jakop olmalı. O seni değil, benim soğanımı izliyordu. Emin olmamız gerekiyor Rosa, yarın gene bahçeye çık. Adamın seni görmesini sağla, bir soğan dikermiş gibi yere adi bir tohum ek... Daha sonra odana gir ama perdenin arkasından onu izle. O zaman onun ne maksatla buraya geldiğini anlarız.

Rosa birden mahzunlaştı.

– Ah, dedi. Siz lâlelerinizi her şeyden fazla seviyorsunuz...

– Evet, diye cevap verdi Cornelius. Babanla Jakop'un kuşkulanmamaları için bir süre beni de görmeye gelme. Soğanların benim olduğunu bilmemeleri gerek.

Rosa derin bir iç çekti.

– Şu lâleleri öylesine seviyorsunuz ki, kalbinizde başka sevgiye yer kalmamış.

Aralarında geçen bu konuşmalardan sonra Cornelius'u uzun bir süre uyku tutmadı. Gözlerini uyku tutmayan Cornelius değildi sadece. Rosa da Cornelius'un lâlelere olan düşkünliğünün onu kör etmesine çok kızmıştı. Onun da gözleri uyku tutmuyordu.

Bundan sonra kendi kendisine okuyup öğrenmeye karar verdi. Ertesi sabah birkaç satır okuyup yazdı. Her gün böyle devam ederse, birkaç gün sonra Cornelius'a mektup yazabilecek, lâlenin gelişimini mektupla bildirebilecekti.

İkinci gün de gelip geçmesine rağmen Rosa hâlâ görünmemişti. Nisanın ikinci haftası gelip çatmıştı, lâle soğanlarını dikmek için en uygun mevsimdi. Rosa, soğanı dikebilmek için Cornelius'tan izin bekliyordu. Üçüncü gün de öyle ağır ağır geçti. Delikanlı, bahçede kızı görebilmek umuduyla başını parmaklıklardan dışarı uzattı. Dördüncü gün de Gryphus tutuklunun dolu tabağını geri götürdü. Bu gidişle onun açlıktan ölebileceğini düşünerek ellerini ovuşturuyordu. Yedinci gün Cornelius kapı eşiğinde bir kâğıt gördü. Acemi bir el, şu sözleri yazmıştı: "Her şey yolunda, lâleniz dikildi, şimdilik ters giden bir şey yok."

Gryphus tepsiyi geri götürürken Cornelius, kapının altından fısıltıya yakın bir ses duydu: Yarın geleceğim.

Ertesi gün saat sekizi çaldığında Cornelius, bir gürültü duydu. Rosa kapıda duruyordu. Genç kız, onun yüzüne vuran hâlsizliğini hemen anlamıştı.

– Hasta mısınız Cornelius, diye sordu. Günlerden beri bir şey yemediğinizi söyledi babam. Yataktan bile kalkmıyormuşsunuz. Ben de sizi yatıştırmak için o pusulayı yazdım.

– Bana iyi haberler vererek beni yeniden sağlığıma kavuşturabilirsin.

Rosa oldukça soğuk bir sesle,

Size lâlenizden haber getirdim, dedi. Başka bir şeye aldırmayacağınızı da biliyorum.

Lâleniz büyük bir tehlike atlattı. Evet, Jakop buraya benim için değil, lâleler için gelmiş. Hatta bu konuda sizden daha meraklı. Sizin bana öğütlediklerinizi harfî harfine yerine getirdim.

– Neler oldu anlat?

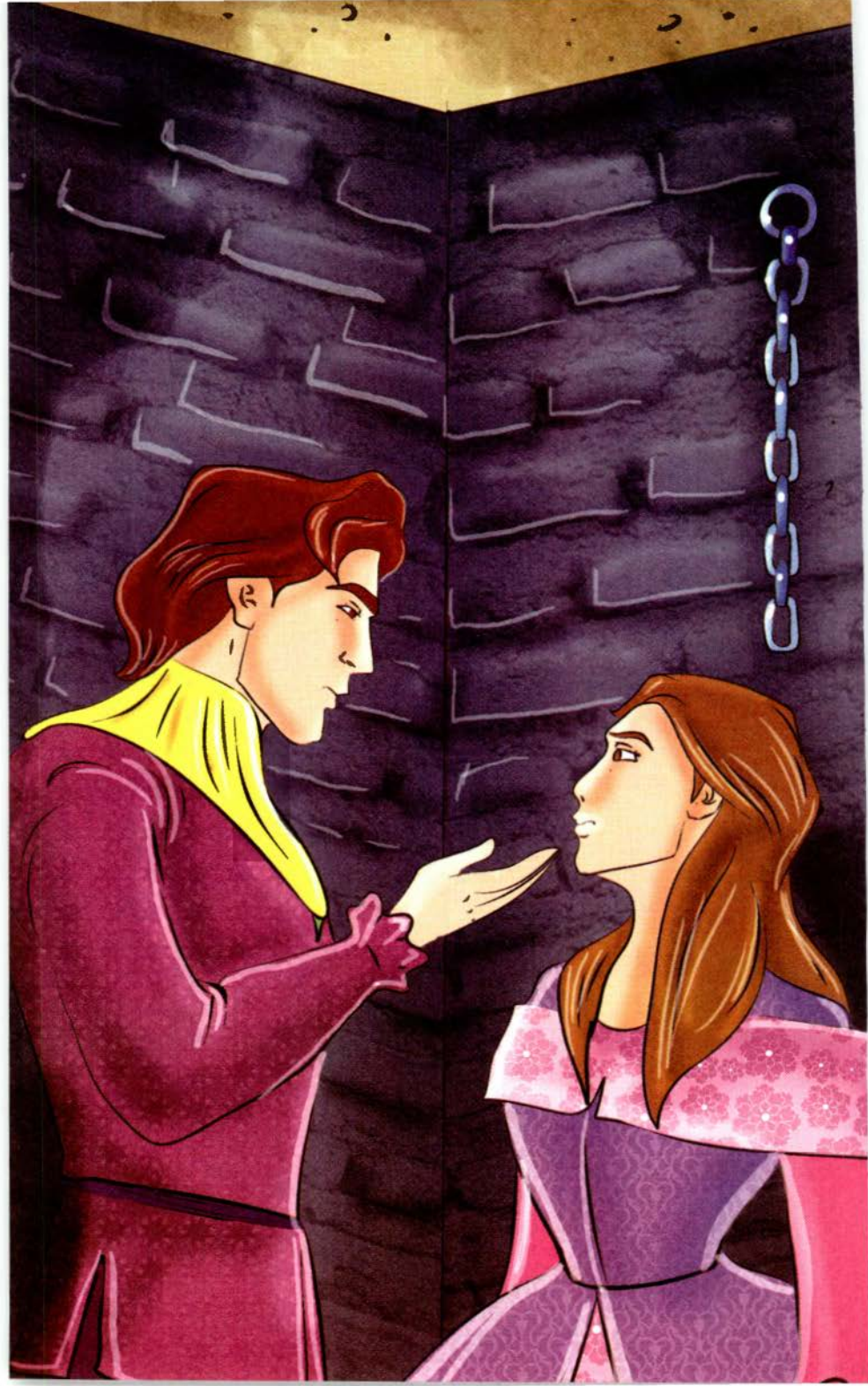
– Tam sıradan bir tohum ekiyordum ki, arkamda bir gölge olduğunu fark ettim. Başımı çevirince

karanlıkta ışıldayan gözler gördüm. Tohumu toprağa soktum ve sonra oradan uzaklaştım. Adam bir süre bekledi, belki de geri döneceğimi sanıyordu. Dönmeyeceğimi anlayınca tohumu gömdüğüm yere gelip etrafına bakında. Ardında lâle soğanını çıkarabilmek için toprağı kazmaya başladı. Aldatıldığını anlayınca hırsıyla oradan uzaklaştı.

– Adi hırsız, diye haykırdı Cornelius. Ama soğan Rosa, soğana ne yaptın? Eğer hâlâ ekmedinse geciktik demektir.

– Tasalanmayın Cornelius, dedi Rosa. Altı gün önce soğanınızı ektim, hem öylesine güvenli bir yerde ki, Jakop dünyada bulamaz. Ancak odamın kapısını kırması gerekiyor. Soğanınızı odamda taş bir saksıya ektim. İçini çok verimli bir toprak ve gübreyle doldurmuştum. Doğudaki pencerenin önüne yerleştirdim, saksı, sabahları bol güneş alıyor, akşam olunca da batı taraftaki pencerenin önüne götürüyorum.

– Aman ne güzel, dedi Cornelius. Siz tam bir bahçıvansınız Rosa. Anlatın bakayım altı günden beri ekili olmasına rağmen henüz yapraklanmadı mı?

– Hayır, yalnız yarın filiz vereceğini zannediyorum.

– Yarın bana müjdeyi getir.

– Yarın başka işlerim var.

– Çiçekleri sevdiğim için mi bana kızılıyorsun Rosa?

– Hayır, dedi Rosa. Ancak çiçekleri benden fazla sevdiğinizi bildiğimden üzülüyorum. Kalbinizdeki yerim siyah lâlelerinizin yerinden büyük değil.

– Yarın beni görmeye gelmez misin?

– Siyah lâlenin adını anmazsanız gelirim, diye cevap verdi Rosa.

O akşam saat dokuzda Rosa geldi ve uzun uzun konuştu. Ancak lâle sözü geçmedi. Ertesi akşam Rosa yeniden geldi.

– Oldu, diye sevinçle bağırdı.

– Ne oldu?

Ne olacak lâleniz filizlendi, iki santim kadar boy verdi.

– Oh, Rosa ne olur ona özen göster. Artık çiçeklenmesi gün meselesi.

Rosa gülümsedi.

– İ inizi ferah tutun. Benim de başka u ra ım yok, ona gözüm gibi bakıyorum.

– Teşekkürler Rosa!

Artık her ak am Rosa, lâleden iyi haberler getiriyordu.

– Gonca verdi ama henüz   ek ek açmadı, dedi bir ak am.

– Ya, diye sevindi Cornelius, goncanın şekli güzel mi?

– M kemm l.

İki gün sonra Rosa, Cornelius’a müjdeledi:

– Gonca açtı!

– Rengini g rebildin mi, siyah mı?

– Evet, çok koyu bir renk.

– Kahverengi mi?

– Hayır, çok çok daha koyu.  u kitabımdaki yazılar kadar koyu.

Cornelius, sevinçten çığlıklar atıyordu:

– Rosa sana minnettarım! L lenin goncası simsiyah demek.     rler olsun.

–   e in ne zaman açacağını söyleyebilir misin?

– İki ya da üç güne kadar. O zaman çiçeği keserim.

– Yoo, hayır! Sakın ha... Çiçek açar açmaz onu daha ufak bir saksıya koy ve Harlem kentindeki çiçekseverler derneğine yolla. Gerçi orası uzak bir kent ama yollayacak birini bulursun.

– Evet.

– Paran var mı Rosa?

– Üç yüz lira kadar var.

– Ya! Öyleyse bir başkasına emânet etme Rosa, Harlem’e kendin git.

– Peki, çiçek ne olacak?

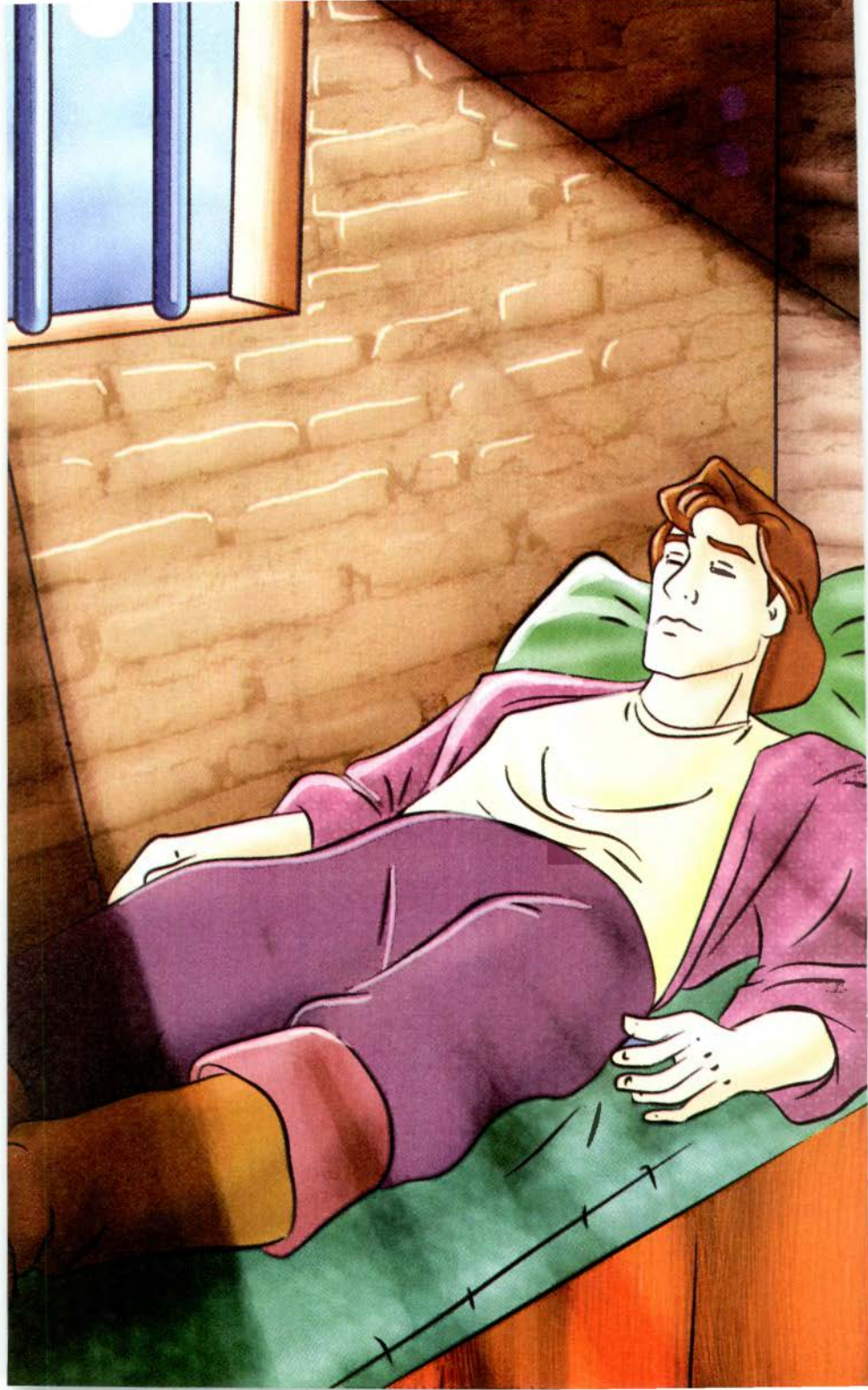
– Çiçeği de beraberinde götüreceksin, ondan bir dakika bile ayrılma.

Cornelius bir an durakladıktan sonra,

– Ya lâle siyah açmazsa... Ya umutlarımız suya düşerse...

– Bunu en geç yarına kadar öğreniriz.

– Yarın akşama kadar dayanamam, diye mırıldandı Cornelius. Gündüz pencereden seni gözetleyeceğim, bana bir işaretle iyi haberi bildir.

Saat onu vurunca Rosa,

– Benim gitmem gerek, dedi. Yarın çiçeğin rengini kesin olarak öğreniriz.

* * *

O gece Cornelius'u uyku tutmamıştı. Saatler çok ağır geçiyordu, sonunda gökyüzü soldu, güneş doğdu. Sabah da bitip tükenmek bilmedi, öğle oldu, sonra ikindi. Genç adam, penceresinden Rosa'yı gözlüyor, ancak kimseyi göremiyordu. Sonunda akşam oldu. Hâlâ bir haber yoktu. Gün battı, gecenin karanlığı bastırdı. Saat dokuzu vurduğunda Rosa çıkageldi. Cornelius, onu heyecanla karşıladı.

– Her şey iyi gidiyor, dedi genç kız. Ama henüz çiçek açmadı, belki bu gece belki de yarın açar.

– Siyah mı olacak dersin.

– Gece kadar siyah olacağından kesinlikle eminim.

– Dün gece lâleyi Harlem'e nasıl göndereceğimizi planladım.

– Nasıl yapacağız?

– Emin bir haberciye Harlem'e yollamalıyız.

– Oldu, ben böyle birini biliyorum.

– Ona güveniyor musun?

– Elbet, diye cevap verdi genç kız. Bu benimle evlenmek isteyen iyi bir delikanlı.

– Ya, diye içini çekti Cornelius. Sonra sözlerine şöyle devam etti.

– Bu delikanlı sağ salim Harlem’e varmalı. Sen, çiçekseverler derneğinin başkanına bir mektup yaz ve kendisine lâleyi görmek için buraya gelmesini söyle.

– Evet, ama bakan acele gelmezse lâle solabilir, diye hayıflandı Rosa.

– Gelir, dedi Cornelius Van Baerle. O da benim gibi bir lâle meraklısıdır. Bu siyah lâleyi görmek için her fedakârlığı yapar. Hem iki üç gün gecikse bile lâle çiçeğini dökmez ki. Ah keşke çiçeği oraya gönderebilseydik ama bu imkânsız. Başkandan önce bir başkası çiçeği görmemeli. Yoksa çalınabilir. Sen bana şu Jakop’un hırsız olduğunu söylemedin mi? Hem de bu denli para edecek bir çiçeği bize kim bırakır ki? Aman Rosa, çiçeğe dikkat et!

– Çok dikkatli davranırım, tasalanmayın, dedi Rosa.

Cornelius, bütün gece penceresinde oturup yıldızları seyretti. Büyük bir coşku içindeydi. Ben burada beklerken, Rosa da odasında lâlenin çiçek

açmasını bekliyordu. Tam o anda bir yıldız kaymıştı. Cornelius, kendini bunun uğurlu bir işaret olduğuna inandırdı. Herhâlde öyle olmalıydı, çünkü tam o anda ayak sesleri duyuldu ve Rosa geldi.

– Cornelius, çabuk ol bak, dedi.

Kızcağız, elinde saksıyla gelmişti, bir eliyle saksıyı tutuyor, öbür eliyle lâmbayı yükseltiyordu. Cornelius minnetle,

– Sana şükürler olsun Allahım, diye mırıldandı. Benim gibi zavallı bir tutukluyu ihya ettin.

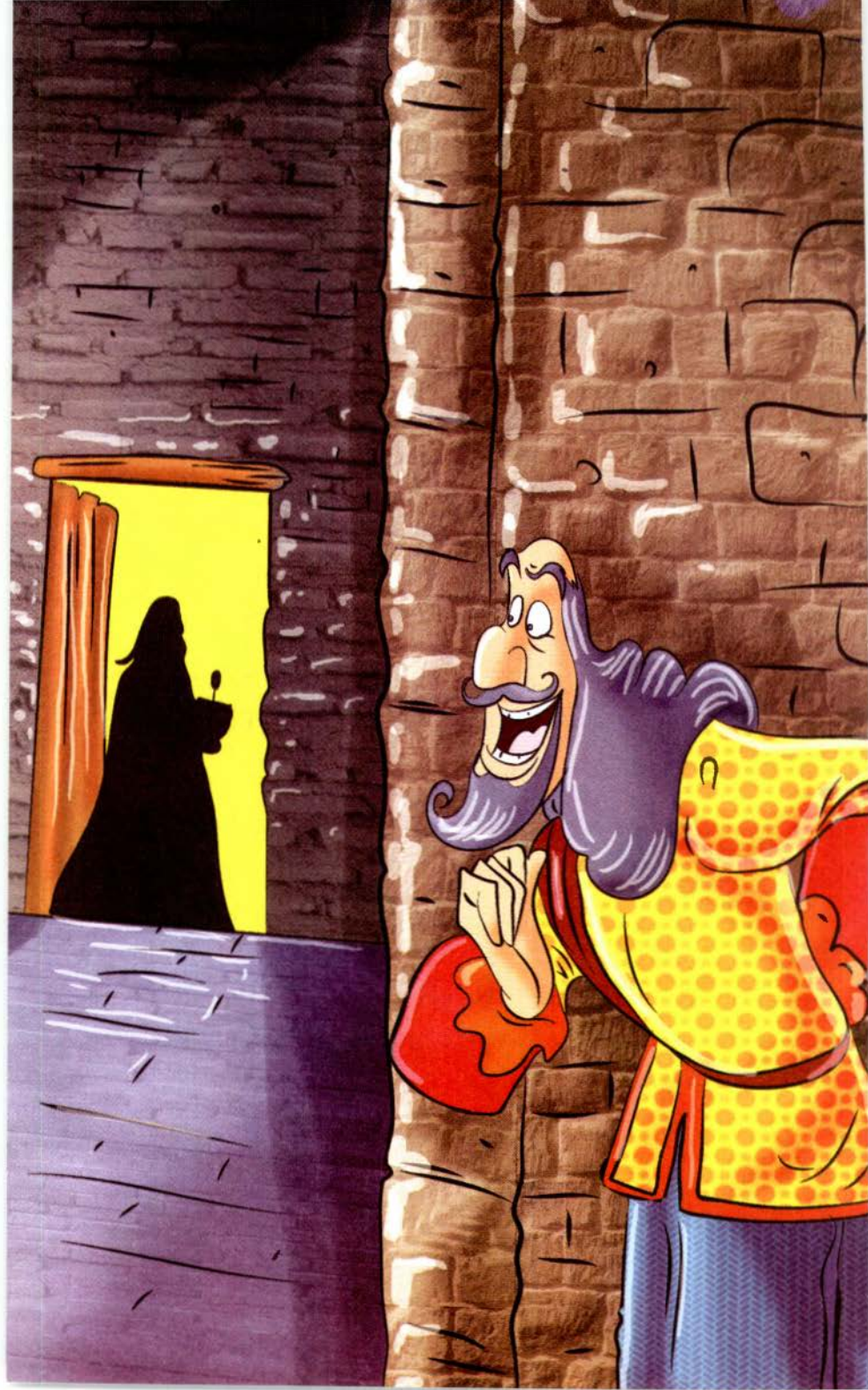
Lâle bir harika idi. On sekiz santimlik bir fidenin üzerinde, dört yeşil yaprağın ortasında, kömür kadar siyah bir lâle yükseliyordu. Yıldızsız gece kadar siyah bir lâle. Cornelius aceleyle,

– Haydi Rosa, dedi. Vakit yitirme yaz, hemen kalemine sarıl.

Rosa ona bir kâğıt uzattı.

– Bakın, yazdım bile, diye mırıldandı.

“Sayın Başkan, siyah lâle açmak üzere, on dakikaya kadar tamamıyla açacak, size bir mesaj yolluyorum, lâleyi Loevestein kalesinden gelip alın. Ben gardiyanın kızı Rosa’yım, kendim gelemiyorum. İşte bu yüzden size yazdım. Lâleye “Rosa Baerle” adının takılmasını

rica ederim. Bakın, işte açıldı, siyah simsiyah bir lâle. Hemen gelin Sayın Başkan. Rosa Gryphus."

– Çok iyi bir mektup, dedi Cornelius. Hem kısa, hem de açık ve kesin.

– Başkanın adı ne, diye sordu Rosa.

– Kâğıdı bana ver adresi yazayım.

Cornelius, "Bay Van Harizen, Harlem Çiçek Severler Derneği Başkanı" diye yazdı.

– Haydi Rosa, Allah yardımcımız olsun, şimdiye kadar bizi koruduğu gibi çiçeğimizi de korusun.

* * *

Gerçekten de onların korunmaya ihtiyacı vardı. Jacob aslında Boxtel'den başkası değildi. Siyah lâleyi bulmak için Loevestein'e gelmişti. Gryphus'la dostluk kurup, adamı kızıyla evlenmek istediğine inandırmıştı. Ona Cornelius'un çok tehlikeli bir tutuklu olduğunu ve hükümete karşı planlar yaptığını anlatmıştı. Çok geçmeden soğanlardan birinin Rosa'da olduğunu öğrenmiş ve onu izlemeye koyulmuştu. Rosa'nın kendi odasına bir çiçek kavanozu götürdüğünü gördü. Rosa'nın penceresini gören evlerden birinden bir oda tuttu ve genç kızın her yaptığını teleskopla izlemeye başladı. Böylece

güneşe göre yer değiştiren saksıyı ve ilk yaprakları gördü. Bunu çalabilmek için planlar yaptı. Ama bu imkânsızdı.

Rosa gündüz odasından çıkmadığı gibi akşamları da anahtarını beraberinde taşıyordu. Boxtel, gardiyandan çaldığı anahtarları teker teker kızın kapısında denedi, hiçbirini uymuyordu. O zaman bal mumuyla, Rosa'nın kapısının kilidinin kalıbını çıkardı. Elde ettiği kalıpla kendisine bir anahtar yaptıran Boxtel, Rosa'nın olmadığı bir saatte kapıyı açtı.

O akşam Rosa'nın elinde saksı Cornelius'un hücreesine gittiğini gören Boxtel, bir köşeye saklanarak fırsat kolladı. Rosa, biraz sonra odasına döndü. Daha sonra elinde bir mektupla yeniden odadan çıktı. Bunu görünce bir dakika bile kaybetmek istemeyen Boxtel, kapıyı açarak içeri daldı.

Rosa gittikten sonra bir süre yerinden kımlıdayamayan Cornelius, parmaklığın önünde durdu. Öylesine mutlu idi ki... Yarım saat geçmişti, pencereden günün başladığını görebiliyordu. Neden sonra merdivenleri hızla tırmanan birinin ayak sesleri duyuldu. Cornelius, birden karşısında Rosa'yı gördü. Rosa perişan bir hâldeydi.

– Ah Cornelius, sana nasıl söyleyeceğimi bilemiyorum. Lâle!

– Lâleye ne oldu?

– Lâle yok oldu Cornelius! Birisi onu bizden çaldı!

Bu sözlerden sonra genç kıza fenalık gelmişti, diz üstü yere çöktü. Cornelius boğuk bir sesle:

– Nasıl oldu anlatsana, dedi.

– Ne olur beni suçlama. Bir dakika için dışarı çıkmıştım, şu pusulayı götürecek delikanlıyla konuşmak için...

– Anahtar kapının üzerinde mi bıraktın?

– Hayır, anahtar cebimdeydi. Nasıl oldu ben de anlayamadım bir türlü. Mektubu haberciye verdim, onun at sırtında uzaklaştığını gördüm, geri döndüğümde odamın kapısı kilitliydi. Anahtarım la açtım. Her şey yerli yerinde duruyordu. Bıraktığım gibi. Değişen tek şey lâleydi. Yerinde yoktu. Birisi odama bir anahtar uydurmuş olmalı.

Kızcağz durmadan ağlıyordu.

– Çalındı ha! Yıllar yılı verdiğim emekler boşa mı gitti?

Cornelius, kafasını yumrukluyordu, demir parmaklıklara sarılarak onları sarstı.

– Lâle çalınmış, diye bağıırıyordu. Ama hırsızı biliyoruz! Jacob bu! Lâleyi Harlem'e götürmesine izin mi vereceğiz? Hayır! Onun arkasından gitmeliyiz.

– Ama nasıl gidebilirim? Bir genç kızım ben!

– Rosa! Rosa! Bu kapıyı benim için aç, hırsızı yakalamalıyım, onun lâlemi Harlem'e götürmesine izin vermemeliyim!

– Bende anahtar yok, dedi Rosa. Kapıyı nasıl açarım?

– Anahtarlar babanda, ilk soğanı o ezmişti. O da bu işin içinde. Jacob'la işbirliği yaptı! Anahtarları ondan almalısın.

– Yüksek sesle konuşma, duyulabiliriz.

– Rosa, eğer sen kapıyı açmazsan, kırarım. Burada taş üstünde taş komam. Jacob'un da, lâlemin katili Gryphus'un da cezasını vereceğim...

– Sakin ol Cornelius. Sakin ol!

Tam bu sırada,

– Babam, diye bağırdı Rosa.

– Gryphus, diye haykırdı Cornelius da. Ah, seni hırsız! Hırsız seni!

– Yaşlı Gryphus onlar konuşurken sessizce merdivenleri çıkmıştı. Kızının kolunu yakaladı.

– Demek anahtarları çalacaktın? Demek bu adam senin sevgili Cornelius'un. Bir tutukluya kaçması için yardım edecektin. Sana iyi bir ders vereceğim.

Rosa hiçkırkı. Gryphus konuşmasına devam etti.

– Ve sen beni cezalandıracaksın, öyle mi zavallı lâle yetiştiricisi; kızım da bunun için sana yardım edecek. Git buradan Rosa, artık benim kızım değilsin!

Rosa'nın aklına birden bir fikir geldi. Koşarak merdivenleri inmeye başladı. Bir yandan da,

– Her şey bitmedi Cornelius. Bana güven, diye bağırıyordu.

Boxtel, lâleyi kapar kapmaz, kapıda bekleyen bir arabaya atlayarak Harlem'e doğru yola çıkmıştı. Arabacıya çok hızlı gitmesini söyleyemiyordu, çünkü aşırı hız, çiçeğe zarar verebilirdi. Delft kentine vardıklarında tahta bir kasa satın aldı ve çiçeği içine oturttu. Böylece onu korumuş oluyordu.

Boxtel, ertesi sabah Harlem'e varmıştı. Orada lâlenin toprağını değiştirerek onu yeni bir saksıya koydu. Eski saksıyı parçalayarak kırıklarını dereye attı. Daha sonra Çiçek Sevenler Derneği'nin başkalarına bir mektup yazarak simsiyah bir lâle yetiştirdiğini bildirdi.

Bu arada Rosa, çalınan lâleyi geri almayı aklına koymuştu. Yolculuk için gerekli elbiselerini bir bohçaya doldurdu, biriktirmiş olduğu üç yüz lirasını da yanına aldı. Cornelius'un kendisine emanet ettiği üçüncü soğanı da sarılı olduğu kâğıtla koyuna soktuktan sonra yola çıktı. Araba kiralayamayacağı için bir ata bindi. Böylelikle birkaç saat önce yola çıkan haberciye yetişmeyi tasarlamıştı. Çünkü lâle çalındığına göre başkana yazdığı pusula geçersizdi. İki saat at sürdükten sonra haberciye yetişti, pusulayı ondan aldı. Birlikte ilerlediler.

O akşam Delft kentine vardılar. Ertesi sabah da Harlem kapısından giriyorlardı. Rosa, Boxtel'den dört saat sonra kente gelebilmişti. İlk işi başkan Van Harizen'in evine gitmek oldu. Kapıyı açan uşak, önce onu almak istememişti, fakat Rosa adama,

– Efendinize söyleyin, ben siyah lâle hakkında görüşeceğim kendisiyle, dedi.

Uşak, efendisine danıştıktan sonra kapıyı açarak genç kızı içeri aldı. Bay Van Harizen, kıza sordu,

– Demek bana siyah lâleden söz etmeye geldiniz, bir zarar görmedi ya.

Rosa içini çekti.

– Ne yazık ki, büyük zarara uğradı, lâlem çalındı!

– Kimin aldığını biliyor musunuz?

– Bildiğimi sanıyorum, diye cevap verdi Rosa. Ancak emin değilim, henüz konuşamam.

Başkan alaylı bir gülümseyişle,

– Hırsız pek uzakta olamaz, dedi. Çünkü iki saat önce siyah lâleyi gördüm.

Rosa şaşırmıştı.

– Nerede gördünüz, diye sordu.

– Efendin gösterdi bana.

– Efendim mi, diye haykırdı Rosa.

– Elbette, dedi Başkan. Siz Bay Boxtel'in hizmetçisi değil misiniz?

Rosa şaşakalmıştı.

– O da kim? Ben öyle birisini tanımıyorum. Siyah lâleyi ben yetiştirdim, bir başkasının olmaz!

– İki saat önce Bay Isaac Boxtel'in siyah lâlesini gözlerimle gördüm.

– Siyah mıydı? Kömür gibi siyah mı, hiç lekesiz?

– Evet.

– Lâle yanınızda mı?

– Hayır, ödül verilmeden Çiçek Sevenler Derneği'nin hazırladığı festivalde, yargıçların önünde halka gösterilecek.

Rosa kuşkulanmıştı, sordu.

– Siyah lâleyi size getiren, sıska, yaşlıca bir adam, değil mi?

– Evet.

– Gözleri çukura kaçmış gibi, kafası dazlak, değil mi?

– Evet.

– Kamburunu öne çıkararak yürüyor, değil mi?

– Bay Boxtel'i çok güzel tanımladın kızım.

Rosa haykırdı.

– Tamam, bu benim yetiştirdiğim lâle. Benden çalındı. Ben de hakkımı aramaya geldim.

– Daha neler. Bay Boxtel'in lâlesinin senin olduğunu mu söylemek istiyorsun?

– Deminden beri size lâlemi çaldıklarını anlatmaya çalışıyorum. Siyah lâle benim, günlerce emek vererek yetiştirdim o lâleyi.

– O zaman Kır At Hanı'na git, Bay Boxtel orada kalıyor, onunla konuş, kozunuzu paylaşın. Ben de yargıçlara siyah lâleyi gördüğümü ve onun vaat edilen ödülü kazanacak nitelikte olduğunu yazarım. Güle güle kızım.

Rosa yalvardı.

– Bana yardım edin bayım.

Van Harizen kıza güvenememişti.

– Bana bak yavrum, dedi. Genç ve güzelsin, senin kötü olabileceğini sanmam. Ama dikkatli ol, kimse bu masala kanmaz. Harlem'de cezaevleri vardır, başkasının malına sahip çıkmak için yalan söyleyenler, kendilerini cezaevinde bulurlar.

* * *

Rosa, haberini iletecek olan gencin eşliğinde Kır At Hanı'na gitti. Genç refakatçi, kavgaya hazır ve güçlü bir adamdı; Rosa ona her şeyi anlatmıştı. Fakat yolda giderken, genç kızın aklına birden bir şey geldi. "Oh!" diye bağırdı. Ben korkunç bir yanlışlık yaptım! Boxtel benim burada olduğumu anlayacak. O ve kandırdığı adamlar bana karşı birleşecekler. Ben de buna fırsat tanımış olacağım. Belki adam Jacob değildi, belki biri daha siyah bir lâle yetiştirmişti. Lâle Jacob'daysa bile, biz tartışırken lâle solup gidecek. O zaman ben ne yapacağım?

Bu sırada caddede büyük bir gürültü oldu. Kapılar açılıp, kapanıyor; insanlar sağa sola koşuyorlardı.

– Prens geliyor, haykırışları duyuldu. Ama Rosa hiçbir şey fark edecek durumda değildi. Yol arkadaşına,

– Yeniden başkanın evine dönmeliyiz, dedi.

Bay Van Harizen hâlâ masasında yazı yazıyordu. Rosa'yı yeniden karşısında görünce fena hâlde öfkелendi.

– Çık dışarı, diye bağırdı. Buraya gelme. Ya Kır At Hanı'na git ya da...

– Yalvarırım söyleyeceklerimi dinleyin. Eğer dinlemezsensiz sonradan çok üzülürsünüz, ödülü yanlış kişiye verirsiniz halk ne der? Dinleyin! Buraya gelen adam Bay Jacob’tur ve lâle benim lâlemdir. Eğer onu hayatımda ilk kez görürsem ve lâle benim lâlem değilse hiçbir şey söylemeyeceğim. Bana istediğinizi yapabilirsiniz.

– Peki, farz edelim ki bu adam Bay Jacob ve lâle de senin lâlen. Bunu nasıl ispatlayacaksın?

– Siz şerefli bir insansınız. Ödülü yanlış birine veremezsiniz. Ben de şerefli bir kişiyim. Bana ait olmayan ödülü almam.

Van Harizen cevap vermek üzere ağzını açtığı sırada caddede bir gürültü koptu ve adam sandalyesinden fırladı.

– Ne oluyor, diye bağırdı. “Doğru mu duydum? Bu mümkün mü?”

Koşarak odadan çıktı.

Van Harizen tam merdivenlerin başına geldiği sırada genç bir adamın yukarı çıkmakta olduğunu gördü. Genç adam, mavi ipek üzerine, gümüş işlenmiş bir elbise giymişti ve ardından son derece şık giyinmiş gençler geliyordu.

Van Harizen yerlere kadar eğilerek gelen adamı selâmladı.

– Majeste... Bana onur verdiniz.

Bu gelen Hollanda'nın yöneticisi, Oranj prensi idi.

– Sevgili Van Harizen, dedi prens gülerek. Tüm vatandaşlarım gibi ben de denizi, peyniri ve çiçekleri severim. Çiçeklerin içinde en fazla sevdiğim ise lâledir. Şahane bir siyah lâlenin kentimizde bulunduğunu duydum. Görmeye geldim. Lâle yanınızda mı?

– Hayır, Efendimiz, lâle sahibinin yanında. Dort kasabasından geldi, adı Boxtel, kendisi Kır At Hanı'nda kalıyor.

– Oldu, hemen kendisine haber salın, buraya gelsin.

– Ama majeste... Bilmem ki... Nasıl olur?

– Ne demek istediniz?

– Önemli değil efendimiz? Sadece burada bir genç kadın var, o da bu siyah lâlenin kendisinin olduğunu iddia ediyor. Çalındığını söylüyor.

Prens sordu,

– Lâlenin kendisine ait olduğunu ispatlayabilir mi?

Gelmenizden az önce ben de kendisine bunu soruyordum, efendimiz.

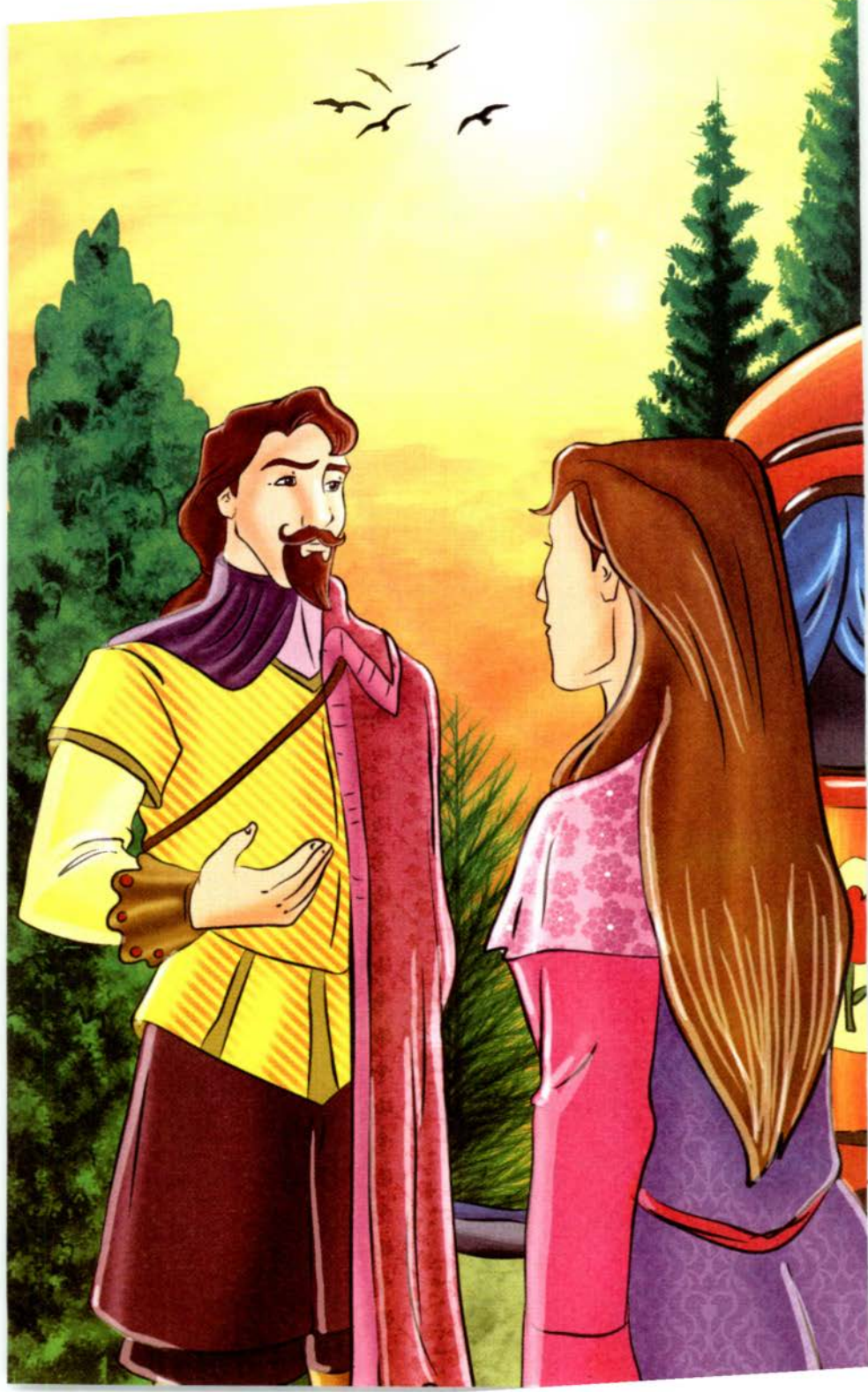
– Sorun dostum, ben de hakemlik ederim.

Hep birlikte odaya girdiler. Rosa, prensin girişini fark etmemişti bile. Prens, eline bir kitap alarak bir köşeye çekildi. Van Harizen masanın başına geçti. Bir subay, Boxtel'i çağırmaya gitti. Başkan, daha yumuşak bir sesle Rosa'ya,

– Bak kızım, dedi. Bana doğruyu söyleyeceğine yemin et. Bu beyin önünde konuşabilirsin, o da bizim dernek üyelerinden.

– Ben size gerçeği söyledim. Şu Boxtel'i buraya çağırın, siyah lâleyi de getirsin, eğer benim lâlem değilse ağzımı bile açmam ama eğer bu benden çalınan lâleyse, onu geri almasını bilirim. Bunun için gözümü budaktan sakınmam. Gerekirse gider prensimizin ayaklarına bile kapanırım.

– Bunu nasıl ispatlayacaksın kızım.

– Allah yardımcım olur. Onu ben odamda, kendi elimle yetiştirdim.

– Odan nerede?

– Loevestein’de. Ben oradaki kalenin başgardıyanının kızıyım.

Prens, birden gözlerini genç kıza çevirdi, birkaç ay önceki bir olayı hatırlamıştı. Rosa’yı daha dikkatle inceledi. Van Harizen sordu,

– Çiçekleri sever misiniz? Onlar hakkında bilginiz var mı?

Rosa, bir süre düşündükten sonra,

– Başkanım, dedi. Dürüst bir kişisiniz, size güveneceğimi biliyorum. Aslında ben çiçekten pek anlamam, bu siyah lâle Loevestein’deki bir siyasî tutuklu tarafından yetiştirildi. Prens, yerinden fırlayarak lâfa karıştı.

– Loevestein’deki bir tutuklu mu dedin?

– Evet, dedi Rosa. Bu bir siyasî tutuklu.

Van Harizen şaşakalmıştı.

– Peki, sen bir gardiyan kızı olarak böyle bir tutuklu ile nasıl ilişki kurdun? Siyasî mahkûmlarla konuşmanın yasak olduğunu bilmez misin?

Rosa ürkmüştü, kekeledi.

– Olabilir, ancak o suçlu değildi, tutuklanması bir haksızlıktı. Ben kendisiyle her akşam bir iki saat görüşürüm.

Prens, Rosa'nın korkudan titrediğini görmüştü, ona acıdı.

– Bunun bizim konumuzla hiçbir ilgisi yok, dedi. Anlatmanıza devam edin.

Rosa azıcık ferahlamıştı, şu son üç ayda olup bitenleri ayrıntılarıyla anlattı. Babasının mahkûma kötü davrandığından başlayarak birinci soğanın nasıl ezildiğini, ikinci soğanı yetiştirmek için kendisinin ne zahmetler çektiğini bir bir anlattı. O kadar tabîî konuşuyordu ki, başkan onun içtenliğine inandı. Böyle bir kız yalan söyleyemezdi. Prens ağır ağır,

– Evet ama siz bu tutukluyu uzun zamandan beri tanımıyorsunuz?

Rosa dehşete düşmüştü sordu.

– Bunu nereden biliyorsunuz?

– Çünkü Gardiyan Gryphus dört ay önce Loevestein kalesine atandı.

– Doğru, diye cevap verdi Rosa.

– Siz kendiniz babanızın bu kaleye atanması için prence başvurduunuz.

– Rosa, birden durumu kavrayabilmişti. Prens önünde diz çökerek,

– Majeste, diye sızlandı.

– Buna ne dersiniz, diye sordu prens. Ben tutukluyu La Havre’den bu yana tanıyorum.

Prens gülümsedi.

– Bu tutuklu, mutlu biri olmalı.

Tam o sıra kapıda subayla birlikte Boxtel göründü. Boxtel, peşinde tahta bir kasa taşıyan iki hamalla içeri girmişti. Kasa açıldığında siyah lâle pırıl pırıl ortaya çıktı. Prens koltuğundan kalktı; yan odaya geçip lâleye baktı ve geri döndü. Rosa, Boxtel’in sesini duymuştu,

– Bu o, diye bağırdı. Bu Jacob!

– Kapıya git ve bak, dedi prens.

Rosa hemen kapıya gitti.

– O benim lâlem. Bunu biliyorum. Zavallı Cornelius, diye haykırdı.

Prens de kapıya gitti. Pencerelelden süzülen parlak gün ışığı prensin yüzüne vurmuştu. Rosa bu yüzü daha önce de gördüğüne emindi.

– Bay Boxel dedi prens. Lütfen buraya gelir misiniz?

Boxel odaya girdi ve bir çığlık attı.

– Orange prensi, efendim!

Rosa da,

– Orange prensi mi, diye bağırdı.

Boxel de şaşırarak sesin sahibine baktı. “Rosa’yı görmekten hoşlanmadı.” diye düşündü prens. Boxel sakın görünmeye çalışıyordu.

– Bay Boxel dedi prens siyah lüle yetiştirmenin sırrını keşfetmişsiniz öyle mi?

– Evet efendim.

Bu sırada Boxel’in sesi titriyordu.

– Ama buradaki genç hanım bunu kendisinin keşfettiğini söylüyor.

Boxel kısa bir kahkaha attı. Prens onu dikkatle inceledi.

– Demek bu genç hanımı tanıımıyorsunuz?

– Hayır, efendim.

– Ya siz çocuğum, Bay Boxtel'i tanıyor musunuz?

– Hayır efendim. Ben Bay Boxtel'i değil Bay Jacob'u tanıyorum.

– Ne demek bu?

– Bu adam kendini Loevestein'de Jacob olarak tanıtmıştı.

– Buna ne diyacaksınız Bay Boxtel?

– Bu kız doğru söylemiyor.

– Demek siz hiç Loevestein'de bulunmadınız?

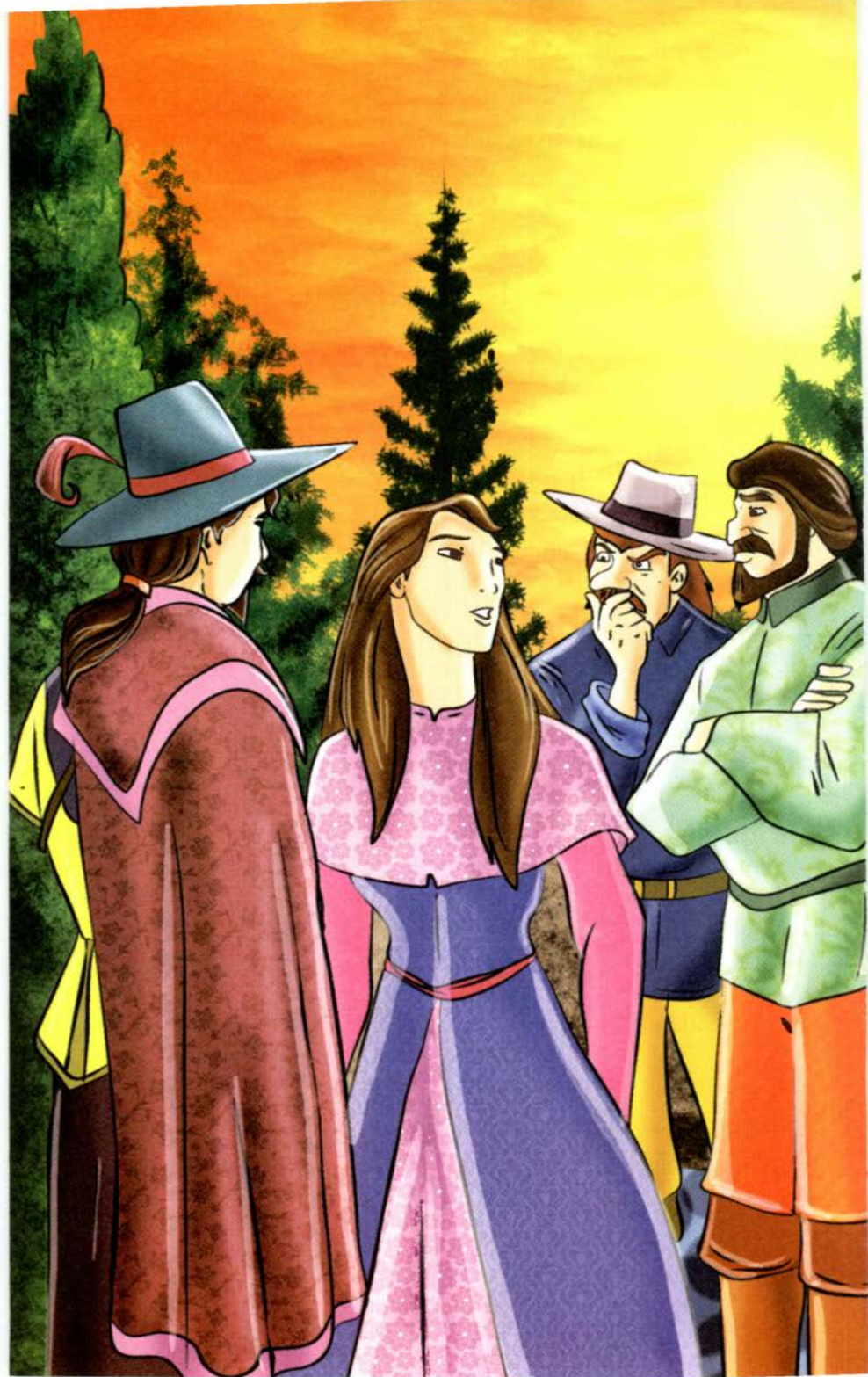
Boxtel bir an cevap veremedi. Prensın gözleri yüzüne dikilmişti.

– Loevestein'de bulundum, dedi sonunda ama lâleyi çalmadım!

– Çaldın! Benim odamdan çaldın, diye kızgınlıkla bağırdı Rosa.

– Çalmadım!

– Şimdi beni dinle, dedi Rosa. Soğanı toprağa dıkeceğim gün beni izlemedin mi? Ben dıker gıbi yaptıktan sonra gidip baktın ve bir şey bulamadın. Çünkü orada değildi. Bu yalnızca bir oyundu.

Senin hırsızlığını ispatlamak için! Söyle, yalan mı bütün bunlar?

Boxtel cevap vermeden prenze döndü.

– Efendim, dedi. Yirmi yıldır Dort'ta lâle yetiştiririm. Lâle yetiştiricileri arasında da iyi tanınırım. Bu genç hanım, benim siyah lâleyi yetiştirdiğimi öğrenmiş. Loevestein'de tutuklu bulunan sevgiliyle bir plan yapmışlar. Amaçları yüz bin altınlık ödülü almak. Daha doğrusu çalmak.

– Aman Allah'ım, diye haykırdı Rosa büyük bir kızgınlıkla.

– Sessiz olun, dedi prens. Sonra Boxtel'e döndü.

– Peki bu küçük hanımın sevgilisi olarak söylediğiniz tutuklu kim?

Rosa korktu, Cornelius özel bir dikkatle gözlenmesi gereken bir tutukluydu.

Boxtel kendisine sorulan bu sorudan memnun olmuştu.

– Bu tutuklu çok tehlikeli bir adam, efendim, dedi. Yargıç bir zamanlar onun idamına karar vermişti. Böyle bir adamın sözü ne kadar doğru olabilir?

– Adı ne bu adamın, diye sordu prens.

Rosa elleriyle yüzünü örttü.

– Adı Cornelius Van Baerle. Cornelius Dö Witte'nin dostu, dedi Boxtel.

Prens şaşırarak baktı. Gözleri parlamıştı. Rosa'ya doğru gitti.

– Ellerini yüzünden çek, dedi. Bana Loevestein'e gitmenin nedeni olarak Cornelius Van Baerle'in yanında olmak istemeni göstermiştin değil mi?

– Evet efendim. Bu doğru.

– Devam et, dedi prens, Boxtel'e.

– Söyleyecek daha fazla şeyim yok. Her şeyi biliyorsunuz. Ekleyebileceğim tek bir şey var. Loevestein'e iş için gittim. Orada Gryphus'la tanıştım; onun kızı Rosa'yla evlenmek istedim. Ben zengin bir adam değilim. Onlara bunu söyledim ve lâlemin yüz bin altınlık ödülü kazanabileceğini belirttim. Bu kızın sevgilisinin de birkaç lâle soğanı vardı. O, hükümete karşı planlar yapmıştı. Lâle yetiştirmek, gerçek işini gizlemek için paravandı. Kız ve babası Gryphus, lâlemi çalmayı tasarladılar. Rosa, fideyi odasına götürdü, herkese kendi lâlesi gibi gösterdi. Daha sonra dernek başkanına siyah

lâleyi kendisinin yetiştirdiğini açıklayan bir mektup bile yazdı.

Prens, ne düşüneceğini bilemiyordu, neredeyse Rosa'nın yalan söylediğine inanacaktı.

– Yazık, yavrum, dedi. Hatalı davrandın, oysa genç ve güzelsin senin daha dürüst olman gerekirdi. Ancak gene de senin suçlu olduğunu sanmam, seni dostun kıskırtmış olmalı.

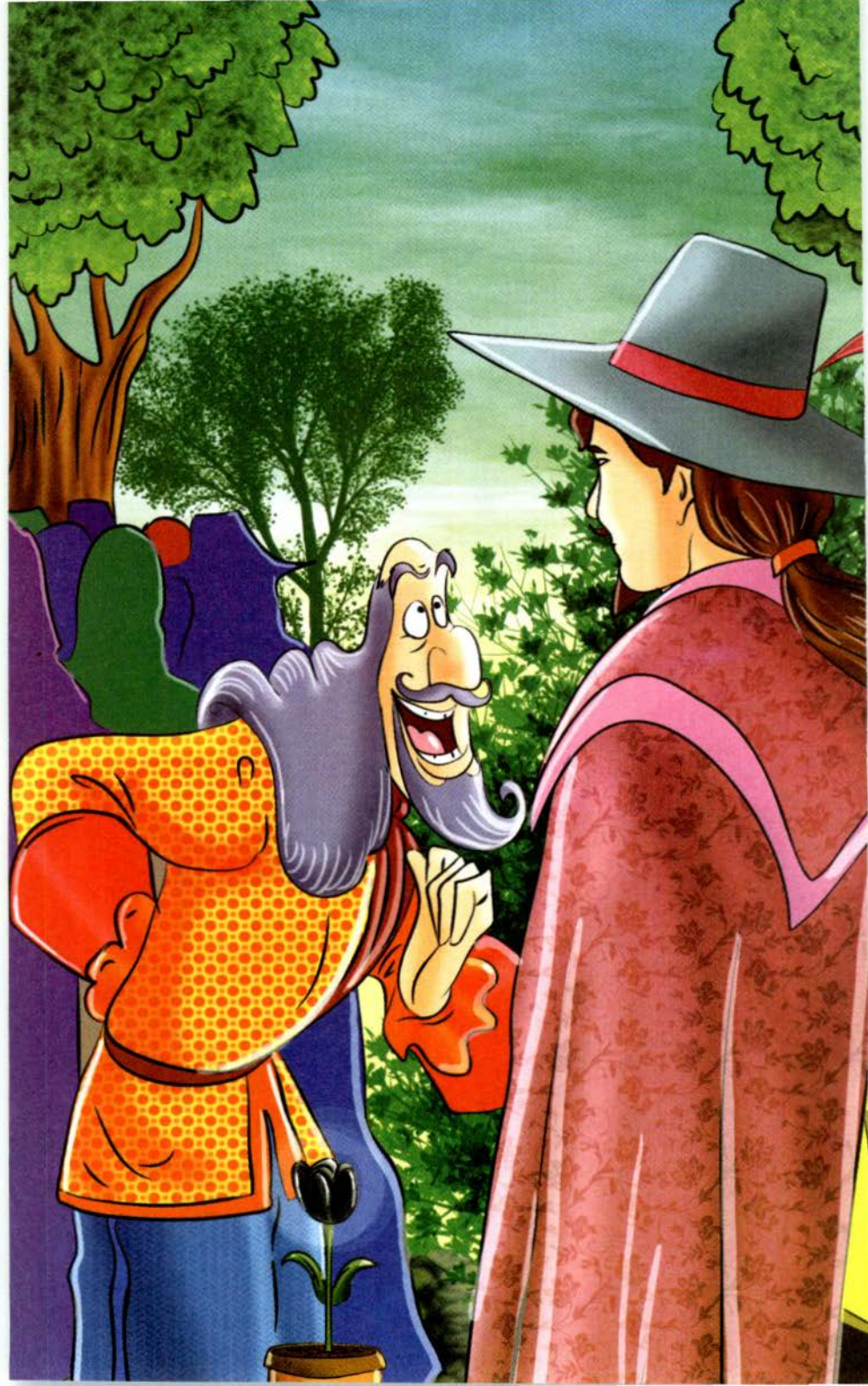
Rosa çırpındı.

– Efendimiz, inanın bana Cornelius asla hatalı bir iş yapmaz. Hatta o suçsuz olarak zindana tıkıldı.

– Peki, o Fransa kralına yazılan mektuplar, onlar evinde bulundu...

– Olabilir majeste, ancak Cornelius çok dalgındır, o lâlesinden başka bir şey düşünmüyordu. Haberi olsa bana anlatırdı, o yalnızca bir dostunun emanetini sakladı, ona yardım olsun diye, bu yüzden de başı derde girdi.

– Konuyu değiştirmeyelim dedi prens. Şu sırada Cornelius Van Baerle siyah lâleyi çalmakla suçlanıyor.

– Olamaz Efendimiz, diye itiraz etti Rosa. Cornelius hırsız değildir. Kendini bize Jakop diye tanıtan bu Boxtel, yalancının biridir. Allah'ın yardımıyla onun yalanlarını meydana çıkaracağım. İzin verirsiniz Boxtel'e bir soru soracağım. Boxtel'e dönerek,

– Lâle için kaç soğan ayırmıştınız, dedi.

Boxtel bozulmuştu, bir süre cevap veremedi, sonra tüm lâle yetiştiricilerin en azından üç soğan seçtiklerini hatırladı.

– Üç tane, dedi.

– Öteki soğanlarınız nerede?

– Şey... Birini... Birini yaktım, diye kekeledi sahtekâr adam... İkincisi işte bu lâlenin soğanı...

– Peki, ya üçüncüsü diye sordu, Rosa. Üçüncü soğana ne oldu?

– Evimde saklıyorum onu, dedi Boxtel.

Rosa'nın gözleri gözleri ıslı ıslıdı.

– Yalan, diye haykırdı. Yalan!

Sonra prensin önünde diz çökerek,

– Ben size her şeyi olduğu gibi anlatayım majeste, dedi. Babam birinci soğanı ezdi, ikincisi

bu lâleyi yetiştirdi, üçüncü soğan da bakın, işte bende...

Rosa bu sözlerden sonra koynundan kâğıda sarılı soğanı çıkartarak prens uzattı. Genç prens, soğanı uzun uzadıya inceledi... O sırada Rosa, soğanın saklı olduğu kâğıdı okumuştı, birden yanakları al al oldu, bir sevinç çılgılığı atarak,

– Efendimiz, dedi. Bakın, bakın, bu lâleden bile daha önemli, işte Cornelius’un suçsuz olduğunu kanıtlayan bir vesika. Okuyun efendim; okuyun şunu!

Prens soğanı Van Harizen’e verdi. Sonra kâğıdı okumaya başladı. Gözleri acıma duygusuyla dolmuştu, kâğıdı düşürür gibi yere bıraktı. Bu kâğıt, Cornelius Dö Witte’nin Crael ile Van Baerle’e gönderdiği mektuptu.

“Sevgili Van Baerle. Lütfen gönderdiğim bu mektupları okumadan yak. İçinde yazılı olanları bilmemen güvenliğin açısından önemli. Onları yak ve Cornelius ve John Dö Witte’nin hem hayatlarını hem de adlarını kurtar. 20 Ağustos 1672 Cornelius Dö Witte”

Bu kâğıt parçası iki şeyi açıklıyordu. Cornelius Van Baerle mektupta neler yazıldığını bilmiyordu ve hükümete karşı hiçbir plan yapmamıştı. Üstelik

bu kağıt parçası lâlenin de onun olduğunu ispatlıyordu.

Prens, kâğıdı aldı, okuduktan sonra yaşla dolan gözlerini önüne eğdi. Prens, Dö Witte kardeşlerin suçsuz olduklarını, boşuna öldürüldüklerini anlamıştı, buna üzülüyordu. Çok perişan olmuştu, anlamlı bir bakışla Rosa'ya baktı, sanki ona bir mesaj vermek istemişti. Daha sonra Boxtel'e dönerek,

– Peki, Bay Boxtel, dedi. Kaldığınız hana dönün. Ben doğru olanı yapacağım. Allah yardımcın olsun.

Prens, daha sonra Başkan'a seslendi.

– Sevgili dostum, bu genç kızı ve siyah lâleyi size emanet ediyorum, haydi hoşça kalın.

Sokağa çıktığında halkın sevgiyle, “Yaşasın prensimiz” diye bağırıldığı duyuldu. Rosa ve siyah lâle, Başkan Van Harizen'in evinde kalıyorlardı. Bir gün saraydan gelen bir subay, Rosa'yı prensin yanına götürme emri aldığını söyledi.

Prens, kocaman yazı odasındaki masasının başında çalışıyordu, ayaklarının dibinde büyük bir köpek uyukluyordu. Rosa içeri girince köpek ona yaklaştı ve elini eteğini yalamaya koyuldu. Prens gülümseyerek,

– Bak, dedi. Tuhaf değil mi, ikiniz de aynı kasabadan geldiğinizden, köpeğim seni bir dost gibi karşıladı. Otur yavrum, seninle yalnız konuşmak istedim. Sana sormak istediklerim var. Baban kalenin gardiyanı değil mi?

– Evet, majeste.

– Ama onu pek sevmiyorsun?

– Aslında bir evlât, ana ve babasını sevmeli, ancak babam çok zalim, mahkûmlara çok hor davranıyor, ne yazık ki, onu yeterince sevmiyorum. Hele Cornelius Van Baerle’e çok eziyet ediyor.

– Cornelius Van Baerle’i seviyor musun?

– Onu bütün kalbimle seviyorum efendim.

– Ömür boyu zindanda yaşayacak birini sevmenin ne yararı olabilir ki? Onunla evlenmek ister miydin Rosa?

– Evet, ancak...

Rosa, yalvaran gözlerini prene dikti... Prense tatlı bir gülüşle,

– Anlıyorum, dedi. Benden yardım bekliyorsun.

Prens, yazdığı mektubu subaylarından birine vererek,

– Yüzbaşı Van Deken, derhâl Loevestein kalesine gidip oradaki tutuklu Cornelius Van Baerle’i buraya getirsin, dedi.

Prens, daha sonra Rosa’ya döndü.

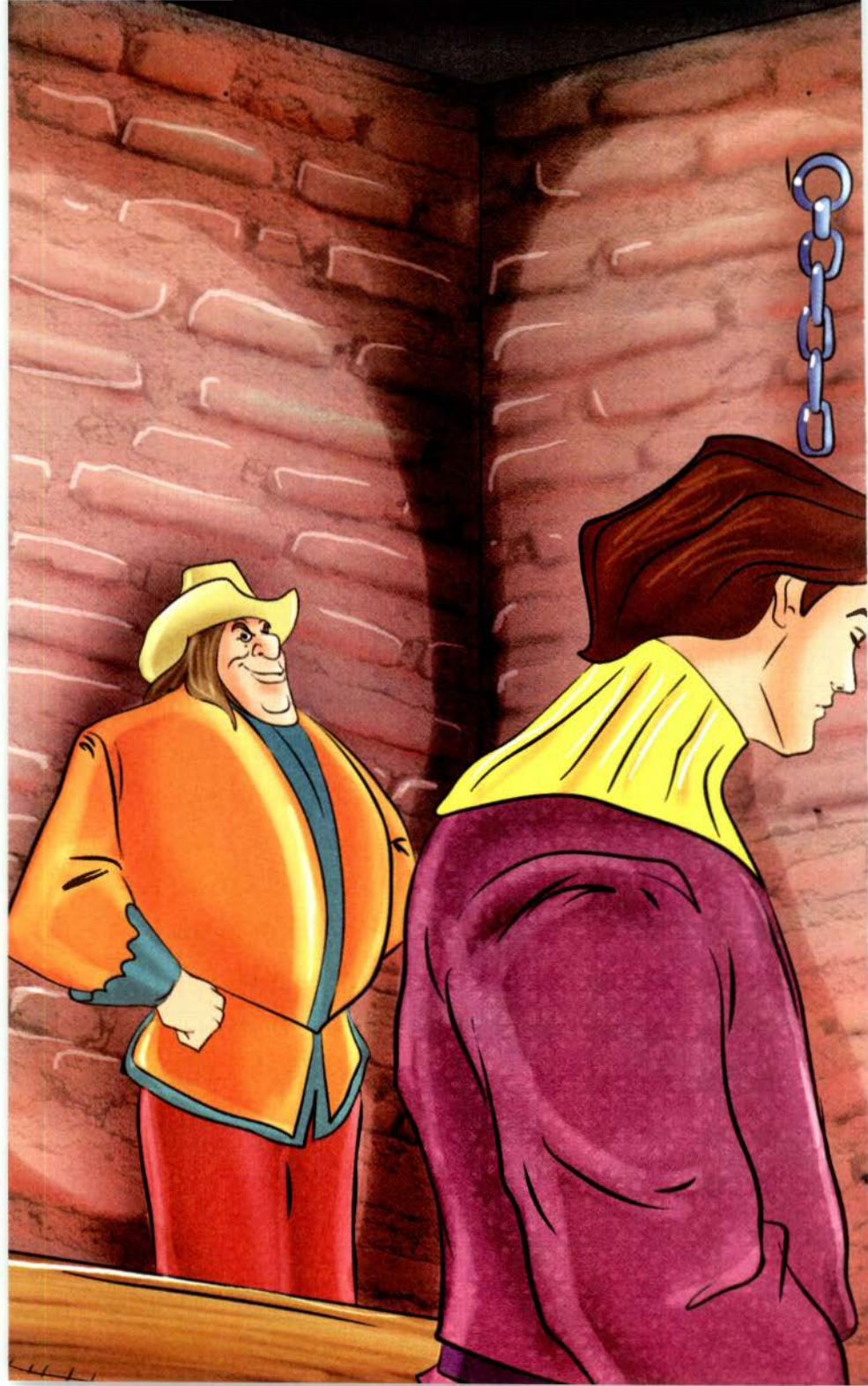
– Yavrum, dedi. Önümüzdeki pazar, Lâle Festivali yapılacak. Tam üç günün var, al şu beş yüz lirayı, kendine güzel bir elbise satın al.

– Ne çeşit bir elbise alayım efendimiz, nasıl giyinmemi istersiniz?

– Bir gelin gibi Rosa, bir gelin gibi.

Bu arada kaledekilerin neşesi pek yerinde değildi. Gryphus ertesi günü öğleye kadar kızının gittiğini anlayamadı. Onu odasında ağlıyor sanıyordu. Yemek saati geldiği hâlde kızının gelmediğini gören gardiyan, onu çağırmak için odasına gitti. Odayı boş bulunca iyice telâşlandı. O hırsıyla, Van Baerle’in hücrelerine girdi, eline geçirdiklerini kırıp döktü, genç adama küfürler savurdu. Gryphus daha sonra can dostu Jakop’u aradı ama o da yok olmuştu. Bir ara onun Rosa’yı kaçırmamasından kuşkulandı.

Rosa’nın gidişinin üçüncü günü Gryphus, kudurmuş gibi Cornelius’un yanına girdi, elinde kocaman bir sopa vardı. Tutukluyu yakasından tutarak,

– Kızım nerede, diye sordu. Gerçeği söyleyinceye kadar benden dayak yiyeceksin...

Cornelius hiç istifini bozmadı,

– Cezaevi kurallarına göre bir tutukluya vuran gardiyan, derhâl işini yitirir, dedi.

Kurnaz Gryphus, kaba bir gülüşle,

– Evet ama ben sana elimle değil, bu sopa ile vuracağım, dedi.

– Kanuna göre karşısındakini sopayla döven, sopayla dayak yer, dedi Cornelius.

Gryphus'un sabrı taşmıştı, cebinden bir bıçak çıkararak,

– İşte o zaman ben de bunu kullanırım, diye homurdandı.

Canını kurtarmak isteyen Cornelius, adamın yere düşürdüğü sopayı kaptı, bir süre dövüştüler. Genç ve güçlü olan Cornelius, Gryphus'un bıçağını yere düşürmüştü, elindeki sopayla gardiyanı bir güzel patakladı. Diğer gardiyanlar gürültüyü duyarak yardıma geldiler. Cornelius yakalandı. Gryphus zalimce sırtarak,

– Kanuna göre gardiyanına el kaldırdığın için sen de kurşuna dizileceksin, cici beyim, dedi.

Tam o anda içeri bir subay girdi. Doktor Cornelius Van Berl adındaki tutukluyu Harlem'e götürme emri aldığını bildirdi. Cornelius, kendisini kurşuna dizmek için götürmeye geldiklerini sanmıştı. Gryphus onunla bir güzel eğlendi.

– Oldu, dedi. Bu gelen subay, Oranj prensinin sağ kolu, muhakkak ölüme gidiyorsun dostum... Ha, ha, ha...

Cornelius, Rosa'yı bir daha göremeyeceği için üzülüyordu. Avluya çıktığında hemen kurşuna dizileceğim sandı, ancak yeni gelen subay, kendisini bir arabaya bindirdi. Cornelius, kendisini Dort kasabasına götürüp orada idam edeceklerini sandı. Baba evini son bir kez göreceğini düşünerek azıcık ferahladı. Ancak arabanın besili atları, büyük bir hızla Dort kasabasının önünden geçmişlerdi. Cornelius, nereye götürüldüğünü bilmiyordu, o geceyi arabada geçirdiler. Ertesi sabahın erken saatlerinde Harlem'e varmışlardı.

1673 yılı Mayısının on beşi günü, Harlem için büyük bir gündü. Çünkü her sene bu mevsimde Lâle Bayramı kutlanıyordu. Bayram bu yıl, Siyah Lâle'nin yetiştirilmesi nedeniyle daha bir önem kazanmıştı.

Siyah Lâle'yi bulan mutlu kişiye prens tarafından verilecek yüz bin altınlık ödöl töreni için, bütün hazırlıklar tamamlanmıştı; önemli kişiler bir sıra hâlinde alana geldiler, önde siyahlar giyinmiş Bay Van Harizen yürüyordu. Arkasında ise Harlem'in önde gelen çiçek yetiştiricileri vardı. Daha geride ise bilim adamları, hukukçular, resmi görevliler ve lordlar geliyordu. Bütün bu kişilerin ortasında ise siyah lâle taşınıyordu. Kenarları altın işlenmiş, siyah ipek bir kumaşın üzerine konmuştu.

Van Harizen kürsüde görüldüğünde halk onu alkışladı. Başkan gür bir sesle,

– Siyah Lâleyi yetiştirenin ilerlemesini rica edeceğim, dedi.

Isaac Boxel atıldı, gözlerini lâleye değil de yanı başındaki altın torbasına dikmişti. Halk onu coşkuyla alkışladı. Prens henüz gelmemişti, altınlarına kavuşmak için sabırsızlanan Boxel, onun gelmesini bekliyordu. Bu arada Rosa'nın gelebileceğini düşünerek buz gibi terler döküyordu. İki sıra genç ve güzel kız, siyah lâlenin çevresinde ilerliyorlardı. Tam o sırada sokakta bir araba görüldü. Araba tozla kaplı, atlar çok yorgun görünüyorlardı. Herhâlde uzun bir yoldan gelmişlerdi.

Cornelius, meraklanmıştı, subaya bu kalabalığın anlamını sordu. Subay, kendisine bunun bir festival olduğuunu anlattı. Cornelius, çiçekleri çok sevdiğini, durup onları görmek istediğini bildirdi. Subay arabacıya durması için emir verdi. Cornelius Van Baerle, buruk bir gülümseyişle,

– Sağ olun kardeşim, çok iyisiniz, dedi subaya. Ancak ölüme yaklaştığım şu sırada başkalarının mutluluğu bana dokunuyor. Biz yolumuza devam edelim.

– Nasıl istersen, dedi subay. Ben seni çiçeksever sanmıştım. Aslında bu tek bir çiçeğin festivali. Lâle Festivali.

Cornelius birden canlanmıştı.

– Lâle ödölü bugün mü verilecek?

– Evet, dostum, bugün siyah lâle ödöl alıyor.

Cornelius içini çekti.

– Ah, dedi. Yazık, bu seyircilere acıdım. Görmeye geldiklerini göremeyecekler. Siyah lâle çalındı.

– Yok canım, dedi subay. Baksanıza halk siyah lâleyi seyrediyor.

Cornelius yerinde duramıyordu.

– Nerede, nerede, diye bağırdı.

– İşte orada, kürsüdeki masanın üzerinde.

– Göremiyorum, diye sızlandı Cornelius Van Baerle. Oh, ne olur yüzbaşı, bir kez şu siyah lâleyi göreyim. Arabadan inip ona yakından bakayım, kaçmayacağıma söz veriyorum.

– Sen çıldırdın mı, ben böyle bir tehlikeyi nasıl göze alırım?

– Yalvarırım size? Bütün hayatım şu lâleye bağlı, kalbimdeki duyguları bilemezsiniz, belki de bu benim çalınan lâlem. Ne olur şu lâleyi bir göreyim, hemen ölmeye razıyım.

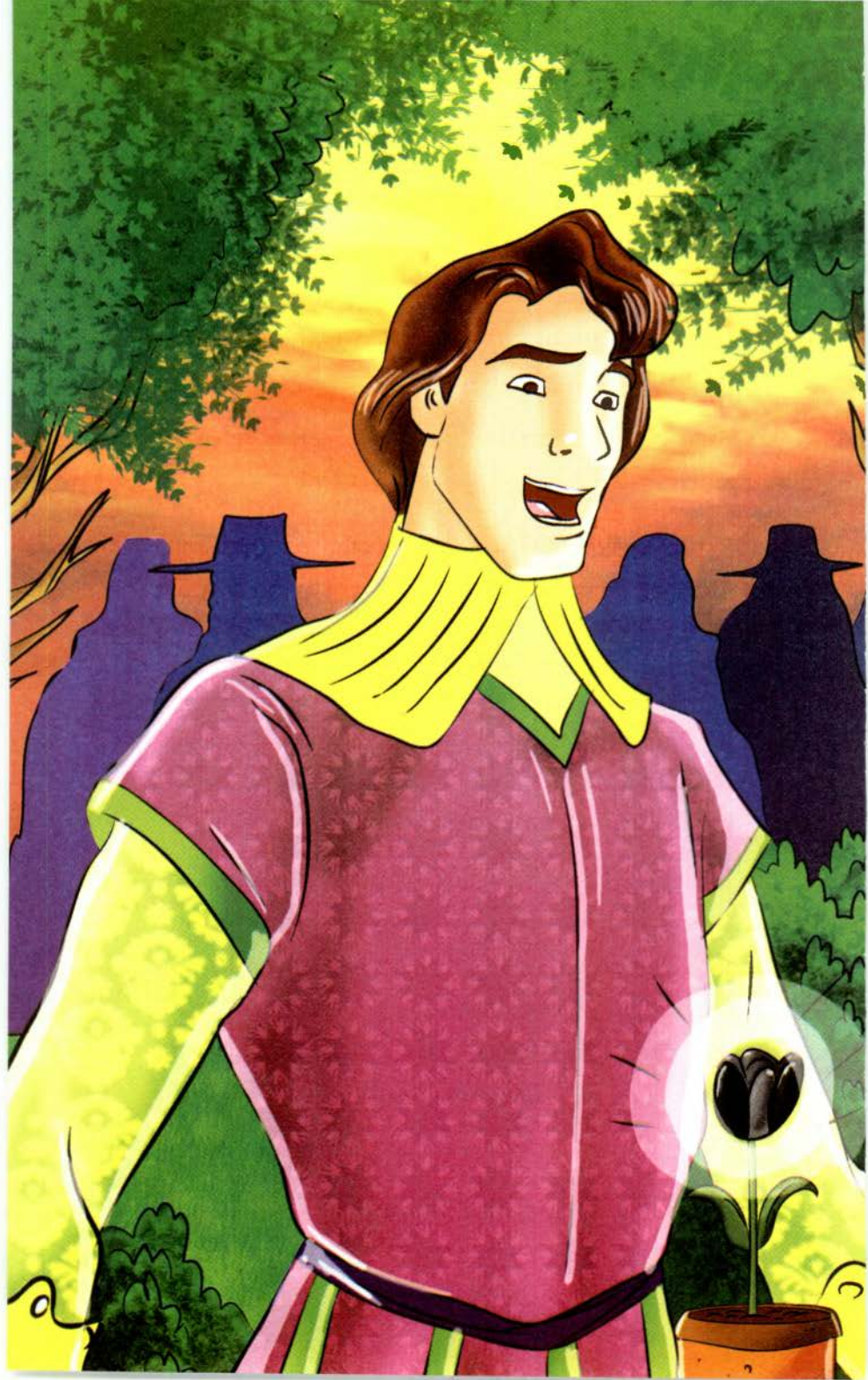
Subay ona çıkıştı.

– Saçmalamayın, dedi. Prens geliyor, arabadan dışarı çıkarsanız benim başım derde girer.

Cornelius, dışarı atlamıştı. Ancak kendisine insanca davranan bu genç yüzbaşıya kötülük etmek istemedi, gene arabasına girdi. Prens, onu görmüştü. Yüzbaşıya yanındakinin kim olduğunu sordu. Yüzbaşı prensi saygıyla selâmlayarak bu adamın Loevestein'den getirilen tutuklu olduğunu bildirdi.

Prens:

– Peki, ne istiyor, diye sordu.

Arabadan inip siyah lâleyi yakından görmek için yalvarıyor, majeste.

Tam o anda Cornelius Van Baerle, prence seslendi.

– Majeste, kulunuz olayım, inmemeye izin verin. Lâleye bir kez bakayım, sonra ölsem de aldırmayacağım.

Prens tatlı bir gülüşle,

– Bu tutuklunun son isteğini yerine getirelim, dedi. İnsin ve lâleyi yakından görsün.

– Sağ olun prensim, diyerek arabadan aşağı atladı, Cornelius.

Prens yoluna devam etti. Kalabalık, sevgi gösterilerinde bulunuyordu. Müzik başladı. Prens, lâlenin bulunduğu masanın yanındaki koltuğa oturdu.

Cornelius dört askerin eşliğinde siyah lâleye doğru yürüdü. Yaklaştıkça, heyecanı da artıyordu. Sonunda onu gördü. Belki bu, onun siyah lâleyi son görüşü olacaktı. Harika, harika bir çiçektir lâle.

Derken, prens ayağa kalktı. Kalabalığın içinde özellikle üç kişinin yüzü dikkatini çekiyordu. Boxtel aç gözlerle ona bakıyordu. Parayı almak için can attığı belliydi, öte yandan, Cornelius'un

tüm dikkati lâlede yoğunlaşmıştı. Daha ileride duran Rosa, bir gelin gibi giyinmişti ama gözlerinde yaşlar vardı. Yanında onu koruyan bir asker duruyordu.

Prens, elli bin kişinin duyabileceği bir sesle konuşmaya başladı.

– Hepinizin bildiği gibi, bugün Siyah Lâle’yi yetiştiren kişiye yüz bin altınlık ödülü vermek için toplanmış bulunuyoruz. Bu olay, kentimizin onur defterine yazılacaktır. Şimdi lâlenin sahibini kürsüye davet ediyorum.

Prens, kalabalıkta duran o üç kişiye baktı. Boxtel, Cornelius ve Rosa... Boxtel, yanındakileri iterek altın kesesine yanaştı. Cornelius, bir ara bir hamle yapmak istedi, sonra olduğu yerde kalakaldı. Rosa’yı sağ tarafındaki subay öne itti. Boxtel’in yüzü öfkeden mosmor olmuştu. Cornelius sevinçle “Rosa Rosa!”, diye seslendi.

Prens sordu.

– Lâle sizin mi yavrum?

– Evet, majeste, diye cevap verdi genç kız.

“Yaa...” diye iç geçirdi Cornelius. Sonra, “Rosa beni unuttu. Rosa beni unuttu...” diyerek kendi kendine konuşmaya başladı.

Boxtel:

– Mahvoldum, her şey bitti, diye bas bas bağı-
rıyordu.

Prens devam etti.

– Rosa Baerle’in Siyah Lâlesi. Çünkü bundan
böyle bu genç bayanın adı Rosa Baerle oluyor.

Cornelius, sevinçten neye uğradığını bilemi-
yordu. Sevinçle kalabalığı yararak kürsüye doğru
yürüdü. Sahneye atılır atılmaz prens Rosa’yla
Cornelius’un ellerini birleştirdi. Bu sırada kalabalık
bir patırtıyla irkildi. Bu ses bütün umutlarını yiti-
rerek bayılıp yere düşen Boxtel’in sesinden başkası
değildi. Yanına koşan görevliler onu kaldırmak
istediklerinde çoktan ölmüş olduğunu fark ettiler.

Boxtel ortadan kaldırıldıktan sonra festival
bütün güzelliğiyle devam etti. Rosa ve Cornelius
el ele binlerce insanın önünde yürüyorlardı. Ön-
lerinden kendilerine çiçekler serpen kızların attığı
papatyalar saçlarında dans ediyordu. Sarayın önüne
vardıklarında prens eliyle yüz bin altınlık torbayı
işaret etti.

Sonra,

– Ödülü kimin hak ettiğini bilemiyorum. Soğanı
bulan Cornelius Van Baerle mi, yoksa onu yetiştiren

Rosa mı? Ancak bu altınları Rosa'ya düğün hediyesi olarak veriyorum. Bunu yalnızca lâle için değil, sevdiğine gösterdiği sadakat ve cesareti için veriyorum.

Prens, halka hitabını bitirdikten sonra Cornelius'a döndü. Elinde Dö Witte'in kitabından yırtarak karaladığı o satırlar vardı.

– Cornelius Van Baerle, dedi. Rosa'ya çok şey borçlusun, o lâleni yetiştirmekle kalmadı, suçsuzluğunu da ispatladı. Aslında sen haksız yere tutuklanmışsın. Hükümetin el koyduğu köşkün, toprakların ve paran sana geri verilecek.

Gençler, prensin önünde diz çökmüşlerdi, prens mahzun mahzun,

– Şu anda benden daha mesutsunuz. Ben üzerinde yaşadığımız toprakları güzelleştirmek mecburiyetindeyim. Oysa sizler sadece onun güzelliğini seyrediyorsunuz. Yetiştireceğiniz lâlelerle Hollanda'yı ünlü kılacak olan sizlersiniz. Ülkemizi bu güzellikten mahrum bırakmayacağınızı umarım.

Prens, arabasına bindi. Arkasında genç ve mutlu bir çift bırakarak ufukta küçülüp gitti.

Cornelius ve Rosa'nın dünya tatlısı iki güzel evlatları oldu. Hayatlarını, ülkeleri için en güzel lâleleri yetiştirmekle sürdürdüler. Gryphus mu? O da yaptıklarına bin pişman, torunlarına iyi bir dede ve lâle bahçesine kimseye göz açtırmayan bir bekçi oldu.

BU KİTAPLA İLGİLİ NOTLARIM

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

[illegible]

SİYAH LÂLE

Cornelius, babasının vefatından sonra, onun tecrübelerini yabana atmak yerine, sözünü tutmayı tercih etti. Artık zamanını şesit şesit lâleler yetiştirmek için harcıyordu. Harcadığı bu emekler boşa gitmiyor olacaktı ki Cornelius kısa zamanda üç farklı tür lâle yetiştirmekte usta olmuştı. Size garip gelebilir ama bu uğraş, Cornelius'un yaşadığı zamanlarda bütün Hollandalılar için vazgeçilmez bir zevkti. Öyle ki ülkenin yöneticileri lâle yetiştirenler için müsabakalar tertip ediyor, en güzel çiçekleri yetiştirenleri mükâfatlandırıyorlardı.

www.kitapkeynagi.com

ISBN 978-605-4189-82-3

9 786054 189823